

7930.7960

Schulnachrichten

den Zeitraum vom 13. October 1855 bis zum 30. September 1856.

155 354. III

WIADOMOŚCI SZKÓLNE

13. Października 1855. do 30. Września 1856.

W tym jest przymiery

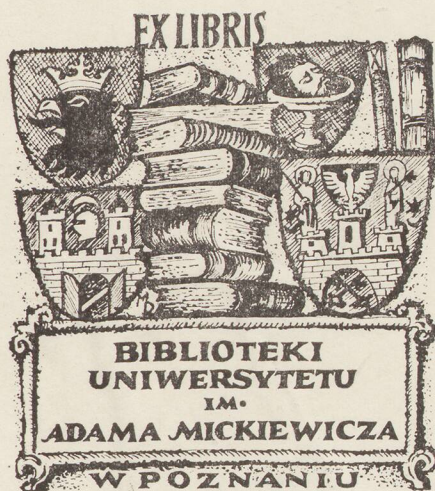
Exone do malarstwa

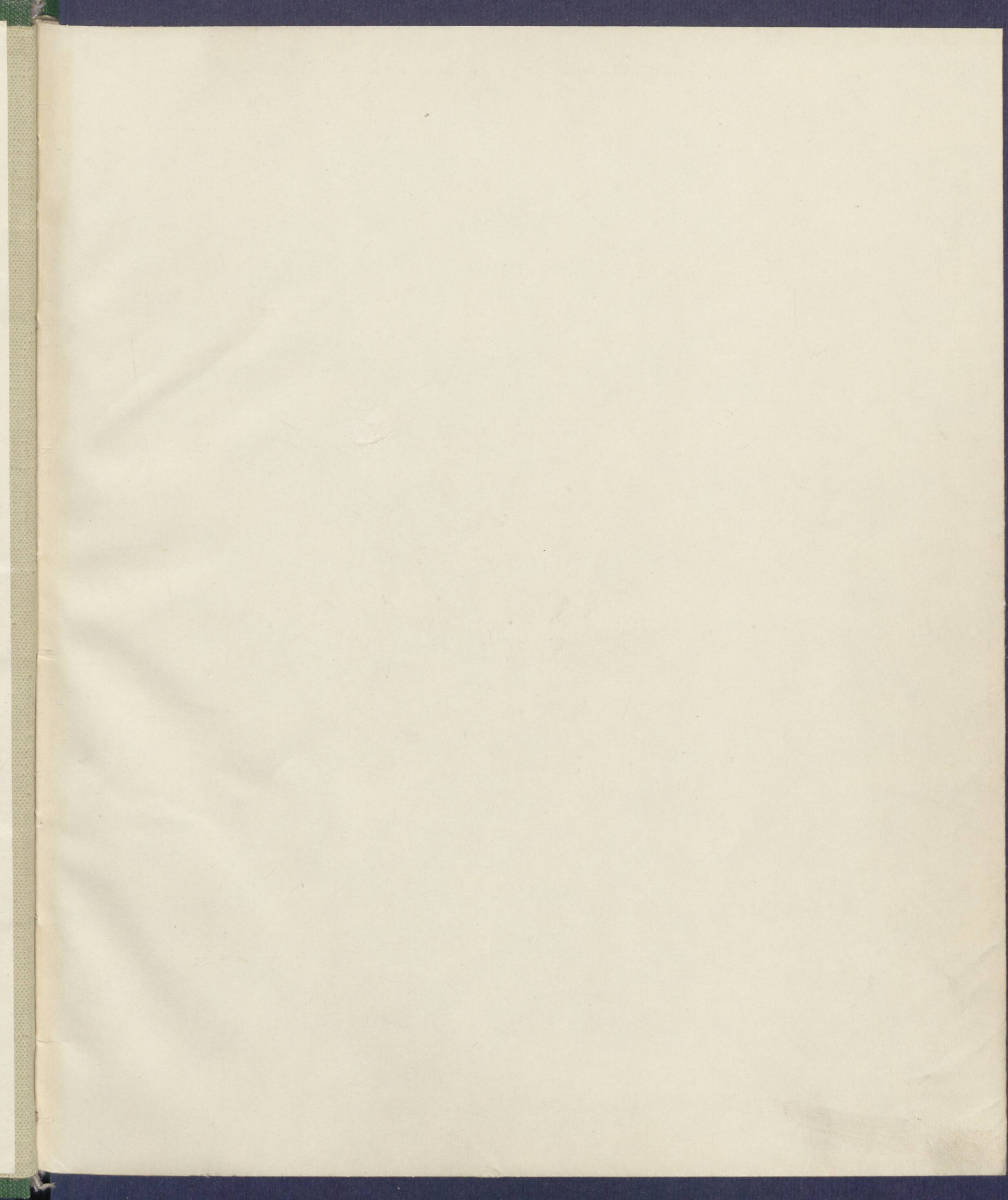
jest w tym

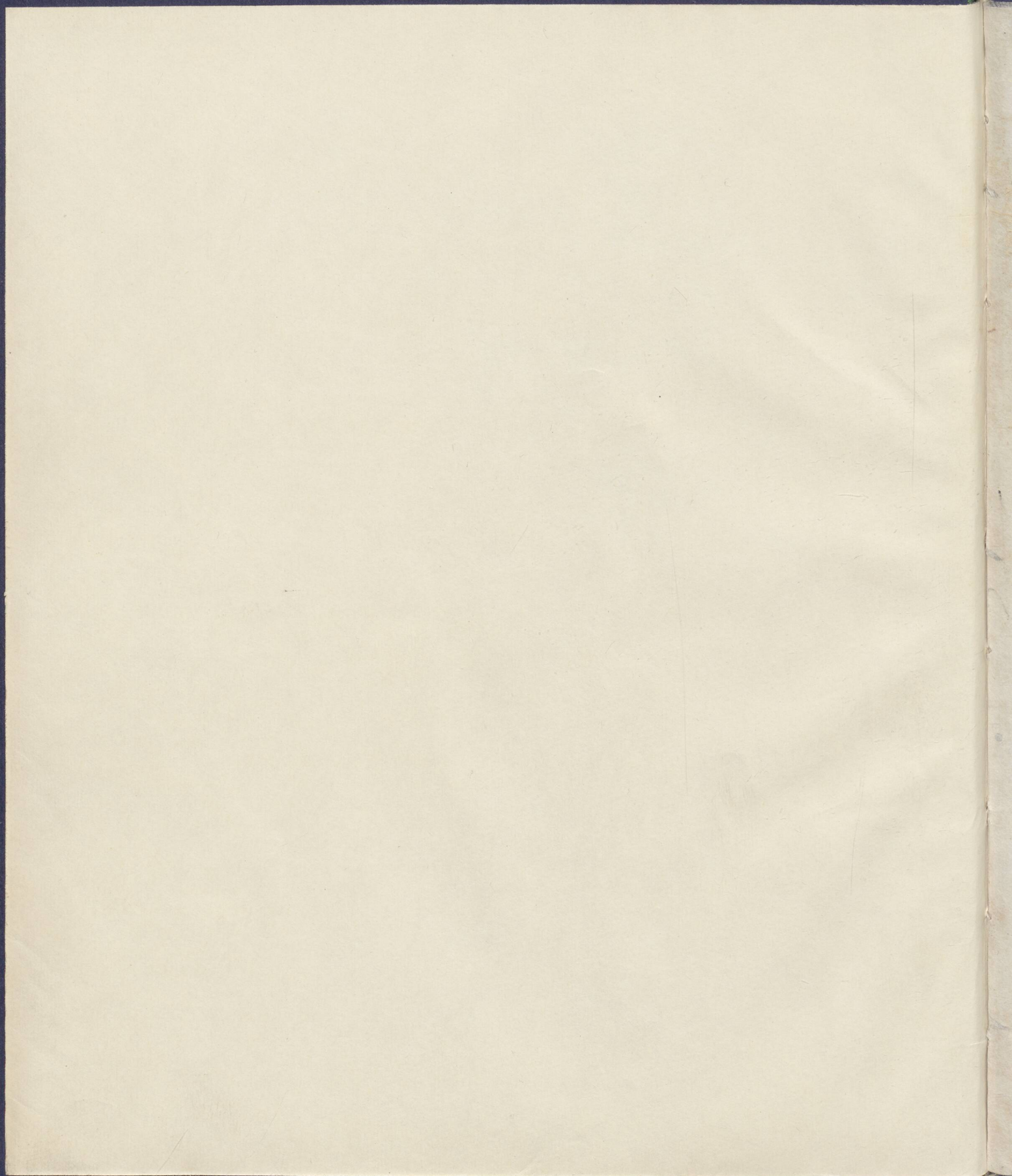
1855

1856

06971086v

Schulnachrichten

für

den Zeitraum vom 13. October 1855 bis zum 30. September 1856.

155 354. III

WIADOMOŚCI SZKÓLNE

od

13. Października 1855. do 30. Września 1856.

W tym jest piśmno grzy...
Człone do me...
jest...

I. Lehrverfassung.

OBER-PRIMA. Ordinarius: Prof. *Wannowski*. **A. Sprachen:** Latein: 8 St. Davon Tac. hist. I und II. 4 St. Hor. carm. III und IV, epod. und carm. secul. 2 St. Freie Ausarb., Exerc., Extemp. 2 St. *Wannowski*. — Griechisch: 6 St. Davon Demosth. Leptin. Phil. I und II, und or. de pace 3 St. Exerc., Extemp. 1 St. *Wannowski*. — Hom. II. XVIII. v. 239. ad f. XIX, XX, XXI. Gesch. d. gr. Drama und Theat. Metr. Soph. Phil. v. 676—fin. 2. St. Dr. *Steiner*. Deutsch: 3 St. Gesch. d. Lit. n. Schäfer, v. Lessing b. auf d. Gegenw. nebst zahlr. Prob. Aufs., Ext., Vortr. Gelesen: Lessings Laokoon. Privatim: Less. Nathan, Shakesp., Jul. Cäsar und Abschnitte aus Less. hamb. Dramat. *Schweminski*. — Polnisch: 2 St. Gesch. d. Lit. v. 16. bis 18. Jahrh. Aufs. Extemp., Vortr., Lekt. v. Musterstück. Dr. *Rymarkiewicz*. — Französisch: 2 St. Grammat. nach Otto. II, 56—63. Lektüre aus Id. und Nolte: Fén., Maint., Font, Bayle. Exerc., Extemp., Wiedererzählen. Dr. *Rymarkiewicz*. — Hebräisch: (comb. m. U.-I. u. O.-II.) 2 St. Formenl. n. Seffer, Übers. I Sam. 8, 9, 10. I Koen. 1, 2, 3, 5, 11, 12. Psalm. 3, 13, 46, 67, 93, 96, 97, 120, 137. Dr. *Cichowski*. — **B. Wissenschaften:** Kath. Relig.: 2. St. d. Lehre v. d. Kirche und d. h. Sakr. Dr. *Cichowski*. — Ev. Relig.: (comb. m. O.- u. U.-II.) 2 St. Glaub.- u. Sitt.-Lehre n. Petri's Lehrb. *Schönborn*. — Geschichte: W.-S. 2 St., S.-S. 3 St. Gesch. d. Mitt.-Alt. n. Pütz. *Czarnecki*. — Mathematik: 4 St. Stereom. u. Lehre v. d. Permut., Combin. u. Variat., Binom. Lehrs., Aufl. math. Aufg. *Brettner*. — Physik: 2 St. Magn., Elektr., Opt. *Brettner*.

UNTER-PRIMA. Ordinarius: Oberlehrer *Schweminski*. **A. Sprachen:** Latein: 8 St. Davon Cic. Tusc. dispp. V u. or. philipp. II. 4 St. Exerc., Ext. 2 St. *Schweminski*. Hor. carm. I, II, III. (Ausw.) 2 St. *Wannowski*. — Memorirüb. u. Privatlect. v. Liv. XXI u. XXII. unter Contr. d. Ordin. — Griechisch: 6 St. Davon Plut., Aristid. u. Cato; Plat., Crito u. Eutyphr. 3 St. *Schweminski*. Hom. Jl. I—VII. (II theilw.) 2. St. Exerc. 1 St. *Wannowski*. — Deutsch: 3 St. Lit.-Gesch. n. Schäfer v. d. ält. Zeit bis Herder, nebst zahlr. Prob. Aufs., Ext., Vortr. Gelesen Göthe's Tasso; Privat. Schillers Tell und Lessings Minna v. B. *Schweminski*. — Polnisch: 2 St. Lit.-Gesch. n. Łukaszewicz v. d. ält. Zeit bis z. 16. Jahrh. Aufs., Ext., Vortr., Lect. von Musterstücken. Dr. *Rymarkiewicz*. — Französisch: 2 St. Grammat. n. Otto: II, 53—60. Lect. a. Id. u. Nolte: Patru, Sev., La Bruy. St. Evre. Fléch. — Exerc., Ext., Dr. *Rymarkiewicz*. — Hebräisch: (S. O.-I.) — **B. Wissenschaften:** Kath. Relig.: 2 St. Lehre v. d. Kirche u. v. d. h. Sakr. Dr. *Cichowski*. — Ev. Rel. (S. O.-I.) — Geschichte: W.-S. 2 St., S.-S. 3 St. Gesch. d. Mitt.-Alt. n. Pütz. *Czarnecki*. — Mathematik: 4 St. Davon comb. m. O.-I. Stereom. 2 St. Gleich. und eb. Trigon. Aufl. v. Aufg. 2 St. *Brettner*. — Physik: 2 St. Schwerp., Stoss, schiefe Eb., Keil, Schraube, fr. Fall, Wurf, Centr. beweg., Pend., Akust., Magn., Frict. Elektr. *Spiller*.

I. P l a n n a u k.

KLASSA I. WYŻSZA. Ordynaryusz: Prof. *Wannowski*. **A. Języki:** Łaciński: 8 godz. W 4 godzinach czytano Tac. hist. I i II; w 2 godz. Hor. Carm. III i IV, epod. i carm. secul. Wypracow., Ćwicz. dom. i w klas. 2 godz. — *Wannowski*. Grecki: 6 godz. W 3 godz. czyt. Demosth. Leptin. Phil. I i II i or. de pace. W 1 godz. rozbier. i pisano Ćwicz. dom. i w klasie. *Wannowski*. — W 2 godz. Hom. Il. XVIII, od 239 — do końca, XIX, XX, XXI. Historya dramatu i teatru greck. Metr., Soph. Phil. od w. 676 do końca. Dr. *Steiner*. — Niemiecki: 3 godz. Historya literat. podług Schaefer'a od Lessinga aż do czasów naszych. Przytém czyt. i rozbier. liczne ustępy z rozm. utwor. liter. Wypracow., Ćwicz. w klas. Wykłady. Czytano Lessinga Laokoon; prywatn. Less. Nathan'a, Szekspira, Juliusza Cezara i ustępy z Lessinga hambursk. dramaturg. *Schweminski*. — Polski: 2 godz. Hist. literat. od 16. do 18. stul. Wyprac., Wykł., czyt. ustępy z wzor. pisarzy. Dr. *Rymarkiewicz*. — Francuzki: 2 g. Gramm. p. Otto. II, 56—63. Z Idel. i Nolte. czyt. Fén. Maint. Font., Bayle. Ćwicz. w dom i w kl. Opow. Dr. *Rymarkiewicz*. — Hebrajski (wspóln. z kl. I. n. i kl. II. w.): 2 godz. Etymol. podł. Seffera. Tłum. I, Sam. 8, 9, 10. I, Król. 1, 2, 3, 5, 11, 12, Psalm. 3, 13, 46, 67, 93, 96, 97, 120, 137. Dr. *Cichowski*. — **B. Nauki:** Relig. katol.: 2 godz. Nauka o koście. i o ŚŚ. Sakr. Dr. *Cichowski*. — Relig. ewang. (wspóln. z kl. II. w. i n.): 2 godz. Nauka o wierze i moraln. podług Petrego. *Schoenborn*. — Historya powsz.: W półr. zim. 2 godz., w lat. 3 godz. Wiek średnie, podług Pütza. *Czarnecki*. — Matematyka: 4 godz. Stereometrya. Nauka opermutac., kombinac. i waryac., twierdzenie binomiczne; rozwiąz. zadania matem. *Brettner*. — Fizyka: 2 godz. Magnet., Elektr., Optyka. *Brettner*.

KLASSA I. NIŻSZA. Ordynaryusz: Naucz. wyższy *Schweminski*. **A. Języki:** Łaciński: 8 godz. W 4 godz. czytani. Cic. Tusc. dispp. V i or. philipp. II. W 2 godz. wyprac., Ćwicz. w domu i w klasie. *Schweminski*. — W 2 godz. czyt. Hor. carm. I, II, III (z wybor.). *Wannowski*. — Ćwicz. pamięciowe i czyt. prywatn. Liv. XXI i XXII pod kontrol. Ordynaryusza. — Grecki: 6 godz. W 3 godz. czytani. Plut., Aristid. i Catq; Plat., Crito i Eutyphro. *Schweminski*. — W 2 godz. Hom. Il. I—VII (II częściowo). W 1 godz. Ćwiczenia. *Wannowski*. — Niemiecki: 3 godz. Hist. lit. p. Schaefer, od czas. najdawn. do Herdera, wraz z wzorami. Wyprac. Ćwicz. w klas. Wykład. Czytano Göthego Tasso, Schillera Tella i Lessinga Minna v. B. *Schweminski*. — Polski: 2 godz. Liter. podług Łukaszew. od najdawn. cz. do 16 wieku. Wykłady, Ćwiczenia w klas., wypracow. Czytani., wzorowe ustępy z autorów rozma. Dr. *Rymarkiewicz*. — Francuzki: 2 godz. Grammat. p. Otto. II, 53—60. Czyt. z Ideler. i Nolte. wypis: Patru, Sev., La Bruyère, St. Evre. Fléch. — Ćwicz. w domu i w klas. Dr. *Rymarkiewicz*. — Hebrajski: p. kl. I. wyższa. — **B. Nauki:** Religia katol: 2 godz. Nauka o kościele i Sakramentach ŚŚ. Dr. *Cichowski*. — Religia ewang. (p. kl. I. w.). — Historya powsz.: W półr. zim. 2 godz., w lat. 3 god. Średnie wieki podług Pütza. *Czarnecki*. Matematyka: 4 godz. Z tych wspólnie z kl. I. w. godz. Stereometrya. — w 2 godz. Trygometrya prostokr., Ćwicz. w rozwiąz. zadań matematycznych. *Brettner*. Fizyka: 2 godz. Nauka o ciężk. parc., krzyw. pow., śrób., klin., upadk., rzuc., dośrodk. sile, wahad., akust., magnet., elektr. p. potarcie. *Spiller*.

OBER-SECUNDA. Ordinarius: Gymn.-Lehrer Dr. *Steiner*. A. **Sprachen:** Latein: W.-S. 8 St. S.-S. 10 St. Davon Gramm. n. Zumpt c. 84. bis z. End. Wiederh. d. Lehre v. temp. u. mod. Übers. aus Kraft §. 196 bis z. End. Exerc., Extemp., fr. Arb. Liv. XII. Cic. Sest. Memor. W.-S. 6 St., S.-S. 7 St. Dr. *Steiner*. Virg. Aen. III—V. Prosod. W.-S. 2 St. S.-S. 3 St. v. *Przyborowski*. — Griechisch: W.-S. 5 St., S.-S. 6 St. Davon Gramm. n. Buttm. §. 122 bis 142. Wiederh. d. Etym., Exerc., Ext. Xen. Hell. IV. Herod. VIII, 1—80. 3 St. Dr. *Steiner*. — Hom. Od. IV—VII. W. S. 2 St. S. S. 3 St. v. *Przyborowski*. — Deutsch: 2 St. Aufs., Extemp., Vorträge. Geles. Göthe's Herm. und Dorothea. *Czarnecki*. — Polnisch: 2 St. Theorie d. Prosa n. s. eignen Leitfad. Aufs., Votr., Lect. v. Musterst. Dr. *Rymarkiewicz*. — Französisch: 2 St. Gramm. n. Otto II, 1—44. Exerc. n. Otto I, 68—74 und II, 79—83. Lect. a. Id. und Nolte: Marc-Aur. p. Thom. Dr. *Rymarkiewicz*. — Hebräisch: (S. O.-I.) — B. **Wissenschaften:** Kath. Relig. 2 St. Lehre v. d. Erlös. u. v. d. Kirche. Dr. *Cichowski*. — Ev. Rel. (S. O.-I.) — Geschichte: W.-S. 2 St., S.-S. 3 St. Alte Gesch. bis z. End. d. Diadoch. Kriege. *Czarnecki*. — Mathematik. 4 St. Einf. Gleich. m. mehr. Unbek.; reine und gem. quadr. Gleich. Log. reine höh. und log. Gleich., arithm. u. geom. Progr., zus. ges. Zins- und Rentenrechn., Kugelh., Kreisrechn., eb. Trig., Aufgab. *Spiller*. — Physik: W.-S. 2 St. S.-S. 1 St. Einleit. allg. Körperf., Ruhe u. Beweg., Schwerp., Stoss, tropfb. flüss. u. luftf. Körper, Schall (thlws.) *Spiller*.

UNTER-SECUNDA. Ordinarius: Gymn.-Lehrer *Węclewski*. A. **Sprachen:** Latein: W.-S. 8 St., S.-S. 10 St. Davon Grammat. n. Zumpt c. 67, 69—84. c. Exerc., Extemp., Liv. I, V, c. 1—40. Cic. p. leg. Man. Memor. W.-S. 5 St., S.-S. 7 St. *Węclewski*. Übers. a. Kraft §. 6—37. Virg. Aen. V und VI, 1—236. Prosod. Metr. Memor. 3 St. Dr. *Steiner*. — Griechisch: 6 St. Davon Gramm. n. Buttm. bis §. 130. Exerc., Extemp., Pros., ep. Dial. Hom. Od. XVII—XXI. 3 St. *Węclewski*. Arr. Anab. II, 1—8 und 12 ad fin. Herod. VII, 176 ad fin. Dr. *Steiner*. — Deutsch: 3 St. Theorie d. Dichtungsart. nebst Beisp. Aufs., Extemp., Votr. *Spiller*. — Polnisch: W.-S. 3 St., S.-S. 2 St. Nauka prozy p. 17—93. Aufs., Extemp., Votr. *Węclewski*. — Französisch: 2 St. Grammat. n. Otto. Syntax. d. pronom. und verb. Exerc., Extemp. Geles. a. Id. und Nolte: Sélico, Hom., Du Paty und Berquin. W.-S. Dr. *Rymarkiewicz*, S.-S. *Węclewski*. — Hebräisch: 2 St. Grammat. n. Seffer: Formenlehre §. 1—64. Dr. *Cichowski*. — B. **Wissenschaften:** Kath. Relig.: 2 St. Lehre v. Gott und v. d. Schöpfung. Dr. *Cichowski*. — Ev. Relig.: (S. O.-I.) — Geschichte: W.-S. 2 St., S.-S. 3 St. Alte Gesch. bis z. Ende d. Diadoch. Kriege. *Czarnecki*. — Mathematik: 4 St. Alle Operat. m. allen Zahlf., Verhältn. und Proport., einf. und best. Gleich. mit 1 und mit 2. Unbek., algebr. Aufgaben. — In d. Geometr. nach Brettners Lehrbuch bis z. Ausmess. des Kreises. *Spiller*. — Physik: S.-S. 1 St. Nach Brettners Leitfaden Einleit., allg. Körperphän., Ruhe und Beweg. *Spiller*.

OBER-TERTIA. Ordinarius: Oberlehrer *Figurski*. — A. **Sprachen:** Latein: W.-S. 7 St., S.-S. 10 St. Grammat. n. Zumpt bis z. Synt. orn. Übers. aus Beneck. Leseb. II, wöchentlich Exerc. und Extemp. Caes. d. b. c. I, II, 1—10. *Figurski*. Ovid. met. I, 1—452. VI, 1—451. XV, 1—500. W.-S. v. *Przyborowski*, S.-S. *Figurski*. — Griechisch: W.-S. 5 St. S.-S. 6 St. Grammat. n. Enger: Etymol. Wöchentl. Exerc. und Extemp. Xen. Anab. III, IV, 1—2. d. hom. Formenl. Hom. Od. IX. Memor. *Figurski*. — Deutsch: 3 St. D. zus. ges. Satz. Aufs. Votr. W.-S. *Czarnecki*, S.-S. *Spiller*. — Polnisch: W.-S. 3 St., S.-S. 2 St. Theorie d. Prosa n.

KLASSA II. WYŻSZA. Ordynaryusz: Naucz. gimnazyalny Dr. *Steiner*. **A. Języki:** Łaciński: w zim. półr. 8, w lat. 10 godz. Gramm. Zumpta c. 84. do końca. Powtarz. naukę o czasach i trybach. Tłumaczono Kraffta, §. 196 do końca. Ćwicz. w domu i w klassie; wyprac. Liv. XII. Cic. pro Sest. Pamięciowe ćwicz. W zim. półr. 6 godz., w lat. 7 god. Dr. *Steiner*. — Virg. Aen. III—V, Prozod. w zim. półr. 2 godz., w lat. półr. 3 god. *Przyborowski*. — Grecki: w zim. półr. 5, w lat. 6 godz. Gramm. Buttm. §. 122—142. Powtarz. Etymol. Ćwicz. w domu i w klas. Xen. Hell. IV, Herod. VIII, 1—80. 3 godz. Dr. *Steiner*. Hom. Od. IV—VII, w zim. półr. 2, w lat. 3 godz. *Przyborowski*. — Niemiecki: 2 godz. Wypr., ćwicz. w klassie, wykład. Czytano Göthego Herm. i Dorothea. *Czarnecki*. Polski: 2 godz. Nauka prozy. Wypr., wykl., czytano wzory. Dr. *Rymarkiewicz*. — Francuzki: 2 godz. Gramm. podł. Ottona, II, 1—44. Ćwicz. z tego, I, 68—74 i II, 79—83. Z Idelera i Nolt. wyp. czyt. Marc. Aurel. p. Thom. Dr. *Rymarkiewicz*. — Hebrajski: p. kl. I. w. — **B. Nauki:** Religia katolicka: 2 god. Nauka o odkupieniu i o kościele. Dr. *Cichowski*. — Religia ewang.: p. kl. I. w. Historya powsz.: W zim. półr. 2 godz. w lat. 3 godz. Dzieje starożytne do końca wojen Diadoch. *Czarnecki*. — Matematyka: 4 godz. Proste równ. z kilku ilości. nieznanymi, czyste i mieszane równan. kwadr., logarytmy, czyste wyższe i log. równan., progres. arytm. i geom., złoż. rach. procent. i rentow., o stogach kół, wym. koła. prostokr. trygon., zadania. *Spiller*. — Fizyka: w zim. półr. 2 godz., w lat. 1 godz. Wstęp, ogólne własn. ciał, o spoczynku, ruchu ciał, ciężkości, o uderzeniu się ciał, ciekło-płynne, powietrzne ciała, odgłos, (częściowo) *Spiller*.

KLASSA II. NIŻSZA. Ordynaryusz: Naucz. gimnazyalny *Węclewski*. **A. Języki:** Łaciński: w zim. półr. 8 godz., w lat. 10 godz. Gramm. Zumpta, c. 67; 69—84. Ćwicz. w klassie i w domu. Liv. I, V, 1—40. Cic. p. leg. Manil. Ćwicz. pamięć. w zim. półr. 5 godz. w lat. 7 godz. *Węclewski*. — Tłum. Krafft. §. 6—37. Virg. Aen. V i VI, 1—236. Prozod. Metr. Pamięć. ćwicz. 3 godz. Dr. *Steiner*. — Grecki: 6 godz. Gramm. p. Buttm. aż do §. 130. Ćwicz. w domu i w klas. Prozod., dial. epick. Hom. Od. XVII—XXI. 3 godz. *Węclewski*. — Arr. Anab. II, 1—8 i 12 do końca. Herod. VII, 176 do końca. Dr. *Steiner*. — Niemiecki: 3 godz. Nauka poezyi, z przykł. Wypracow. Ćwicz. w klas. Wykład. *Spiller*. — Polski: w zim. półr. 3 godz., w lat. 2 godz. Nauka prozy, p. 17—93. Wykład., wypr. i ćwicz. w klas. *Węclewski*. — Francuzki: 2 godz. Gramm. p. Otto. Składnia zaimk. i słów. Ćwicz. dom. i w klas. Czytano z Idelera i Nolt. wyp. Sélico; Homère, Du Paty i Berquin. W zim. półr. Dr. *Rymarkiewicz*, w lat. *Węclewski*. — Hebrajski: 2 godz. Gram. p. Seffera; Etymolog. §. 1—64. Dr. *Cichowski*. — **B. Nauki:** Religia katol.: 2 godz. Nauka o Bogu i o stworzeniu. — Dr. *Cichowski*. — Religia ewang.: p. kl. I. w. — Historya powsz.: w zim. półr. 2 godz., w lat. 3 godz. Dzieje staroż. aż do końca wojen Diadochów. *Czarnecki*. — Matematyka: 4 godz. Wszystkie dział. liczb., stósunki i propor., proste równ. z 1 i 2 nieznanymi, algebr. zadan. W geometryi z Brettnera książki podręcz. aż do wym. koła. *Spiller*. — Fizyka: w lat. półr. 1 godz. Podług Brettnera ks. podr. Wstęp; ogólne ciał własne, spoczyn. i ruch. *Spiller*. —

KLASSA III. WYŻSZA. Ordynaryusz: Naucz. wyższy *Figurski*. **A. Języki:** Łaciński: w zim. półr. 7 godz., w lat. 10 godz. Gramm. Zumpta aż do Syntax ornata. Tłumacz. z Benek. II. części. Tygodn. ćwicz. w domu i w klas. Caes. de b. c. I, II, 1—10. *Figurski*. — Ovid. Metam. I, 1—452, VI, 1—451, XV, 1—500., w półr. zim. *Przyborowski*. w lat. *Figurski*. — Grecki: zimą 5 godz., lat. 6 godz. Gramm. podł. Engera; Etymolog. tygodn. ćwicz. w domu i w klas. Xen. Anab. III, IV, 1—2. Etymol. dial. homer. Hom. Od. IX. Pamięć. ćwicz. *Figurski*. — Niemiecki: 3 godz. Złożone zdanie, wykl. wyprac. W półr. zim. *Czarnecki*,

Rymarkiewicz. Aufs., Dispos., Lect. a. d. Nauka poez. W.-S. *Węclewski*, S.-S. *Figurski*. — Französisch: 2 St. Gramm. d. verb irreg. Volt. Charl. XII, II. Exerc. und Extemp. W.-S. *Węclewski*, S.-S. *Szulc*. — B. **Wissenschaften**: Kath. Relig.: 2 St. Lehre v. d. göttl. Offenb. u. v. d. Dreieinigk. Gott. Dr. *Cichowski*. — Ev. Relig.: (Comb. m. U.-III u. IV.) 2 St. Die Glaubens- u. Sittenl. n. Luther. Memor. v. Kernspr. u. Lied. *Schönborn*. — Geschichte: 3 St. Gesch. d. Mitt.-Alt., 4 Zeitr. u. d. neue Zeit, 1. Zeitr. n. Pütz (*Jerzykowski*). W.-S. *Figurski*, S.-S. Dr. *Rymarkiewicz*. — Mathematik: W.-S. 4 St., S.-S. 3 St. n. Brettner's Lehrb. Geom|etr. v. d. Ausmess. geradl. Fig. bis z. Ausmess. d. Kreis.: Arithm.: Gleich. d. 1. Gr. m. 1. u. mehr. Unbek., reine u. gemischt. quadr. Gleich. Dr. *Ustymowicz*. — Naturgeschichte: W.-S. 2 St., S.-S. 1 St. n. Szafarkiewicz: Curs. II. Zool., Bot., Min. mit Berücks. d. Syst. Dr. *Ustymowicz*.

• UNTER-TERTIA. Ordinarius: Gymn.-Lehrer *Szulc*. — A. **Sprachen**: Latein: W.-S. 7 St., S.-S. 10 St. Grammat. n. Zumpt, die Lehre v. temp. u. mod. bis §. 550. Übers. a. Bennecke II bis p. 51. wöchentl. Exerc. u. Ext. Caes d. b. g. V. Ovid. V, VI, VII (Auswahl). *Szulc*. — Griechisch: 5 St., S.-S. 6 St. Grammat. n. Enger bis z. d. verb. contr. Übers. a. *Jerzykowski's* Zadań. Exerc., Extemp. *Szulc*. — Deutsch: 3 St. D. Lehre v. Satz. Aufs., Ext., Memor., Lect. a. Schweminski's Leseb. W.-S. *Węclewski*, S.-S. *Czarnecki*. — Polnisch: W.-S. 3 St., S.-S. 2 St. Theor. d. Dichtungsart. u. Lect. a. Cegielski's Nauka poez. Aufs., Decl. *Figurski*. — Französisch: 2 St. Grammat. n. Ahn. Die regelm. Form. Exerc. (2 wöchentl.) *Szulc*. — B. **Wissenschaften**: Kath. Relig.: 2 St. Sittenl. n. Ontrup. Dr. *Cichowski*. — Ev. Relig. (S. O.-III) — Geschichte: 3 St. Mittl. Gesch. 2. u. 3. Zeitr. n. Pütz (*Jerzykowski*). W.-S. *Figurski*, S.-S. Dr. *Rymarkiewicz*. — Mathematik: W.-S. 4 St., S.-S. 3 St. N. Brettner's Lehrb. Par. Lin., Parallelogr., Vergl. geradl. Fig., Ähnlk. geradl. Fig., Pot. u. Wurz. Dr. *Ustymowicz*. — Naturgeschichte: W.-S. 2 St., S.-S. 1 St. Nach Szafarkiewicz Curs. II. Zool., Bot., Min. Dr. *Ustymowicz*.

QUARTA. Ordinarius: Gymn.-Lehrer v. *Przyborowski*. A. **Sprachen**: Latein: W.-S. 8 St., S.-S. 10 St. Grammat. n. Popliński: Synt. cas. Exerc., Extemp., Memor., Corn. Nep., Milt., Them., Arist, Paus., Cim., Lys., Alc., Thras., Con. v. *Przyborowski*. — Deutsch: W.-S. 3 St., S.-S. 4 St. n. Schweminski's Lehrb. II. d. Lehre v. einf. u. zus. ges. Satz; Lesen und Decl. Übers. aus Popliński's Wypisy. Schriftl. Arb. *Laskowski*. — Polnisch: W.-S. 3 St., S.-S. 2 St. N. *Muczkowski*. Orthogr., Syntax. cas., Lehre v. Satz. Schriftl. Arb. v. *Przyborowski*. — Französisch: W.-S. 2 St., S.-S. 4 St. Grammat. b. z. d. verb. reg. 1. u. 2. Klasse; Lesen u. Memor. v. *Szulc's* Lesebuch. W.-S. *Szulc*, S.-S. *Węclewski*. — B. **Wissenschaften**: Kath. Relig.: Lehre v. d. Kirche u. d. h. Sakr. u. v. d. letzt. Ding. n. Ontrup. *Gimzicki*. — Ev. Relig. (S. O.-III) — Geschichte u. Geographie: 4 St. Gesch. v. Griech. u. v. Rom. bis 146. n. Popliński's Leitf. Geogr. v. Asien, Afrika, Amerika, Austral. n. Poplińsk. Leitf. Dr. *Wituski*. — Mathematik: W.-S. 4 St., S.-S. 3 St. Nach Brettner's Lehrb. Anfangsgr. d. Planim. b. §. 69. d. 4. Spec. m. entgegenges. Gröss. W.-S. Dr. *Ustymowicz*, S.-S. Dr. *Wituski*. — Naturgeschichte: S.-S. 2 St. N. Szafarkiewicz. Curs. I. Zool. u. Bot. Dr. *Ustymowicz*.

QUINTA. Ordinarius: Gymn.-Lehrer *Laskowski*. A. **Sprachen**: Latein: W.-S. 8 St., S.-S. 10 St. Grammat. n. Popliński, d. ganze Formenl., bes. d. verb. irreg. Übersetz. aus dessen

w lat. *Spiller*. — Polski: zim. półr. 3 godz., lat. 2 godz. Nauka prozy p. Rymark. Wyprac. Wykład. Czyt. z nauki poezyi. Zim. półr. *Węclewski*, w lat. *Figurski*. — Francuzki: 2 godz. Gramm. aż do słów nief. Czyt. Charles XII., II, Voltaire. Ćwicz. w d. i w kl., w zim. p. *Węclewski*, w l. p. *Szulc*. — B. Nauki: Religia katolicka: 2 godz. Nauka o objawieniu boskiem i o trójcy Św. Dr. *Cichowski*. — Religia ewang. (wspóln. z kl. III. n. i IV.): 2 godz. Nauka o wierze i moraln. podł. Lutra. Uczono się na pamięć przypowieści i pieśni relig. *Schoenborn*. — Historia powszechna: 3 godz. Dzieje wieków średnich, 4 okres. i nowsze, 1 okr. podług Pütza (Jerzykowskiego). W zim. p. *Figurski*, w lat. *Rymarkiewicz*. — Matematyka: W zim. półr. 4 godz., w lat. półr. 3 godz. Podług Brettnera ks. podręcz. w geometr.: wymiar figur prostokr. aż do wym. koła. w arytmetyce: równania 1 stop. z 1 i kilku nieznan., czyste i mieszane kwadrat. równania. Dr. *Ustymowicz*. — Historia naturalna: W zim. półr. 2 godz., w lat. 1 godz., podł. Szafarkiew. Części II. Zoologia, Botan., Mineralog. Dr. *Ustymowicz*.

KLASSA III. NIŻSZA. Ordynaryusz: Naucz. gimn. *Szulc*. A. Języki: Łaciński: w zim. półr. 7 godz., w lat. 10 godz. Gramm. podł. Zumpta. Nauka o czasach i trybach aż do §. 550. Tłum. z Benek. II aż do p. 51. Tygodn. Ćwicz. w domu i w klas. *Szulc*. — Grecki: 5 godz., w l. p. 6 g. Gramm. podł. Engera aż do słów ściąg. Tłum. z Jerzykowsk. zadań. Ćwicz. w domu i w klas. *Szulc*. — Niemiecki: 3 godz. Nauka o zdani. Wypr. Ćwicz. w klas., pam. Ćwicz., czyt. ust. z Schwemiuskiego ks. podr. W półr. zim. *Węclewski*, w lat. półr. *Czarnecki*. — Polski: w zim. półr. 3 godz., w lat. półr. 2 godz. Nauka poezyi i z Cegielskiego nauki poez. czytano stósowne ustępy. Wypr., deklam. *Figurski*. Francuzki: 2 godz. Gramm. podł. Ahna. Etymolog.; Ćwicz. (dwutygodn.) *Szulc*. — B. Nauki: Religia katolicka: 2 godz. Nauka moralna podług Ontrup. Dr. *Cichowski*. — Religia ewang.: p. kl. III. w. — Historia powsz.: 3 godz. Wieki średnie, 2 i 3 okres. podług Pütza (Jerzykowskiego), w zim. półr. *Figurski*, w lat. Dr. *Rymarkiewicz*. — Matematyka: w zim. półr. 4 godz., w lat. 3 godz. Podług Brettnera ks. podr. o liniach równoległ., równoległobokach, porówn. fig. prostokr., podobieństwo fig. prostokr., o potęgach i pierwiastkach. Dr. *Ustymowicz*. — Historia naturalna: w półr. zim. 2 godz., w lat. 1 godz. Podług Szafark. Część. II. Zoologia, Botan., Mineralog. Dr. *Ustymowicz*.

KLASSA IV. Ordynaryusz: Nauczyciel gimn. *Przyborowski*. A. Języki: Łaciński: w zim. półr. 6 godz., w lat. 10 godz. Gramm. podług Poplińskiego. Składnia przypadk. Ćwicz. w domu i w klas.; pamięć. Ćwicz. Corn. Nepos. Milt., Them., Arist., Paus., Cim., Lys., Alcib., Thrasyb. Con. *Przyborowski*. — Niemiecki: w zim. półr. 3 godz., w lat. 4 godz. Podług Schwemin. ks. Część. II. Nauka o prostém i złoż. zdaniu. Czyt. i deklam. Tłóm. z Poplińsk. wyp., wypr. piśm. *Laskowski*. — Polski: w zim. półr. 3 godz., w lat. 2 godz. Podług Muczkowsk. Ortograf. Składnia przyp. Nauka o zdaniu. Wypr. *Przyborowski*. — Francuzki: w zim. półr. 2 godz., w lat. 4 godz. Gramm. aż do słów regul. 1. i 2. kl. Czyt. i Ćwicz. pamięć. podług Szulca. Wypis. i gramm. W zim. półr. *Szulc*, w lat. *Węclewski*. — B. Nauki: Religia katolicka: 2 godz. Nauka o kościele. o Sakramentach ŚŚ. i o rzeczach ostatecznych, podług Ontrup. *Gimziński*. — Relig. ewang.: p. kl. III. w. — Historia powsz. i Geogr.: 4 godz. Dzieje Greków i Rzymian aż do 146. podług hist. Poplińskiego. Geografia Azyi, Afryki, Ameryki, Australii, podług Poplińskiego. Dr. *Wituski*. — Matematyka: w zim. półr. 4 godz. w lat. 3 godz. Podług Brettnera ks. podręcz. Początki planimetrii aż do §. 69. Cztery działania z ilości. względ. W zim. półr. Dr. *Ustymowicz*, w lat. Dr. *Wituski*. — Historia naturalna: 2 godz. podług Szafarkiewicza Część. I. Zoologia i Botanika. Dr. *Ustymowicz*.

KLASSA V. Ordynaryusz: Nauczyc. gimnaz. *Laskowski*. A. Języki: Łaciński: w zim.

Leseb. Exerc., Extemp., Memor. d. geles. Fabeln etc. *Laskowski*. — Deutsch: W.-S. 6 St., S.-S. 4 St. Grammat. n. d. Grammat. niem. dla Pol. Formenl. d. Nom. u. Verb. — Les., Übers., Erzähl., Memor. und Declam. aus Schweminski's Leseb. I. Schriftl. Arb. *Laskowski*. — Polnisch: 2 St. Grammat. n. Muczkowski, d. Formenl., Decl. u. schriftl. Arb. W.-S. *Gimzicki*, S.-S. *Laskowski*. B. Wissenschaften: Kath. Relig.: W.-S. 2 St., S.-S. 3 St. Lehre v. Dasein u. v. d. Eigensch. Gottes; v. d. Schöpfung u. v. d. Erlösung. Bibl. Gesch. d. n. Test. *Gimzicki*. Ev. Relig. (comb. m. VI.) 2 St. Bibl. Gesch. d. a. u. n. Test. Memor. v. Kernspr. u. Lied. *Schönborn*. Geographie: 2 St. D. europ. Staaten n. Popliński's Leitf. *Gimzicki*. — Rechnen: 3 St. V. d. Verhältn. u. Proport.; Regeldetri: zus. ges. Reg.; Zins-, Gesellsch.-, Kettenrechn. W.-S. Dr. *Wituski*, S.-S. Dr. *Ustymowicz*. — Naturgeschichte: S.-S. 2 St. Nach Szafarkiewicz, Curs. I. Zool. u. Bot. Dr. *Ustymowicz*.

SEXTA. Ordinarius: Gymn.-Lehrer Dr. *Wituski*. A. Sprachen: Latein: W.-S. 8 St., S.-S. 10 St. Grammat. n. Popliński d. regelm. Formenl. Übers. a. dessen Aufg. I. Exerc. und Memor. Dr. *Wituski*. — Deutsch: W.-S. 6 St., S.-S. 4 St. Orth., regl. Decl. u. Conj. n. d. Lissaer Grammat. Les. u. Memor. a. Schweminski's Leseb. I. Dr. *Wituski*. — Polnisch: W.-S. 3 St., S.-S. 2 St. Grammat., Exerc. und Decl. *Gimzicki*. — B. Wissenschaften: Kath. Relig.: 3 St. Erkl. d. apost. Gl., des Vateruns., des engl. Gruss., der 10 Geb. u. der Kirchengeb., Bibl. Gesch. d. alt. Test. *Gimzicki*. — Ev. Relig.: (S. V.) — Geographie: 2 St. Allg. Übers. d. Erdoberfl. n. Popliński's Leitf. *Gimzicki*. — Rechnen: W.-S. 4 St., S.-S. 3 St. D. 4. Spec. m. ganz. u. gebr., unben. u. ben. Zahlen; Kopfrechn. W.-S. *Laskowski*, S.-S. Dr. *Ustymowicz*. — Naturgeschichte: S.-S. 2 St. Nach Szafarkiewicz Curs. I. Zool. Dr. *Ustymowicz*.

FERTIGKEITEN.

Kalligraphie: Sexta: 2 St. Aufsteigende Übung. n. d. Taf. In d. letzten 2 Monaten n. Vorlegebl.

Quinta: 2 St. Schreib. n. d. Taf. u. n. Vorlegebl.

Zeichnen: Sexta: 2 St. Üb. im Zeichn. symmetr. Figuren nach der Tafel.

Quinta: 2 St. Zeichn. versch. Fig. mit Berücks. d. Perspect. n. d. Tafel. Die geübt.

Schüler n. Vorlegeblättern.

Quarta: S.-S. 2 St. Leichte Üb. d. Perspect. n. d. Taf. u. n. Vorlegebl.

Die Schüler der mittl. u. höh. Klassen übten sich in 2 allgem. Zeichenstunden.

Gesang: Sexta: 2 St. Treff- u. Taktüb. im Gebiete der C-dur Tonl.

Quinta: 2 St. Erkl. d. versch. Tonart. u. Üb. in derselb. Unterschied zw. Dur u. Moll.

Chorgesang für die geübteren Schüler aller Klassen. 2 St. *Schön*.

Gymnastische Übungen: Alle Klassen haben in den Sommer-Monaten wöchentlich zwei Mal geturnt, und zwar die oberen unter Leitung des Oberlehrers *Spiller*, die unteren unter Leitung des Gymnasiallehrers *Laskowski*.

półr. 8 godz., w lat. 10 godz. Gramm. podług Poplińsk. Cała etymologia, mianow. słowa nieforemne. Tłum. z ks. Poplińsk. Ćwicz. w domu i w klas.; na pamięć uczono się tłum. bajek. *Laskowski*. — Niemiecki: w zim. p. 6, w lat. 4 godz. Gramm. podł. Gramm. niemiec. dla Polak. Etymolog. imien. i słowa. Czyt., tłum., opowiad., ucz. się na pam. i deklam. z Schweminsk. ks. cz. I. Wypr. piśm. *Laskowski*. — Polski: 2 godz. Gramm. podł. Muezkowskiego. Etymologia. Deklam. i prace piśm. W zim. p. *Gimzicki*, w lat. p. *Laskowski*. B. Nauki: Religia katol.: w zim. p. 2 godz., w lat. 3 godz. O istnieniu i przymiotach Boga; o stworzeniu i odkupieniu; histor. biblijna now. test. *Gimzicki*. — Religia ewang. (wspólnie z kl. VI.): 2 godz. Histor. bibl. star. i now. testamentu; uczono się na pamięć przypowieści i pieśni relig. *Schoenborn*. — Geografia: 2 godz. Europejskie kraje podł. Poplińsk. ks. podr. *Gimzicki*. — Rachunki: 3 godz. O stósunk. i proporc., reg. trzech prosta i złoż.; procent., towarzysk., łańcuche rachunki. W zim. p. Dr. *Wituski*, w lat. Dr. *Ustymowicz*. — Historia naturalna: w zim. p. 2 godz. podł. Szafarkiew. Część. I. Zoologia i Botanika. Dr. *Ustymowicz*.

KLASSA VI. Ordynaryusz Naucz. gimn. Dr. *Wituski*. A. Języki: Łaciński: w z. p. 8 godz. w lat. 10 godz. Gramm. podł. Poplińsk. Etymologii część foremna. Tłum. z Poplińsk. zadań. I. Ćwicz. piśm. i pamięć. Dr. *Wituski*. — Niemiecki: w zim. p. 6 godz., w lat. 4 godz. Ortograf., forem. deklin. i słowa. podł. Leszczyńsk. Gramm. Czyt. i Ćwicz. pam. z Schweminsk. ks. cz. I. Dr. *Wituski*. — Polski: w zim. p. 3 godz., w lat. 2 godz. Gramm. Ćwicz. i deklam. *Gimzicki*. — B. Nauki: Religia katol.: 3 godz. Objaśnienie składu apostołskiego, modlitwy pańskiej, pozdrowienia anielsk., dziesięć. przk. boskich i pięciu kościeln.; hist. bibl. now. testam. *Gimzicki*. — Religia ewang.: (p. kl. V.). — Geografia: 2 godz. Ogólny spogląd na powierzchnię ziemi, podł. Poplińsk. ks. podr. *Gimzicki*. — Rachunki: w zim. p. 4 godz., w lat. 3 godz. Cztery działania proste z całymi oznacz. i nieozn. liczbami i ułamkami; pamięć. rach. W zim. p. *Laskowski*, w lat. Dr. *Ustymowicz*. — Historia naturalna: w zim. p. 2 godz. Podług Szafarkiewicza Cz. I. Zoologia. Dr. *Ustymowicz*.

SZTUKI.

Kaligrafia: Klasa VI. 2 godz. Stopniowe Ćwicz. podł. wzorów pisanych na tablicy; w ostatnich dwóch miesiącach podług wzorów litografowanych.

Klasa V. 2 godz. Pisano podług wzorów litograf.

Rysunki: Klasa VI. 2 godz. Ćwicz. w kopiowaniu symetr. fig. na tablicy rysowanych.

Klasa V. 2 godz. Kopiowano rozmaite fig. z uwzględ. perspekt., na tablicy rysowanych. Uczniowie bieglejsi rysowali podług wzorów litografowanych.

Klasa IV. W półr. lat. 2 godz. Ćwicz. w perspekt. i rysowano podług wzorów z tablicy lub litografowanych.

Uczniowie średnich i wyższych klas ćwiczyli się w dwóch wspólnych godzinach.

Śpiew: Klasa VI. 2 godz. Ćwicz. się w traf. tonów w obrębie skali Cdur i w zach. taktu.

Klasa V. 2 godz. Tłum. rozm. skale i Ćwicz. w nich różnicę pomiędzy Dur. i Moll.

Uczniowie bieglejsi wszystkich klas śpiewali chóry w 2 wspóln. godz. *Schön*.

Ćwiczenia gimnastyczne: Wszystkich klas uczniowie w lat. półr. dwa razy w tygodniu odbywali te ćwiczenia, i to uczniowie wyższych klas pod dozorem naucz. wyższ. *Spiller*, a niższych pod przewodnictwem naucz. gimn. *Laskowskiego*.

Aufgaben zu den schriftlichen Arbeiten

in den beiden obersten Klassen.

(Zadania do wypracowań piśmiennych w najwyższych dwóch klassach.)

OBER-PRIMA.

I. Im Lateinischen (w języku łacińskim): Cyri morientis ad filios et amicos oratio. — Conferantur inter se Demosthenes et Cicero. — Explicetur quibusnam argumentis Demosthenes comprobet, legem Leptinis reipublicae damnum afferre. — Aetates Periclis et Augusti inter se comparentur, ita ut quae potissimum artium litterarumque genera Athenis et Romae tum floruerint, explicetur. — Laudatio utriusque Antonini, Pii et Philosophi. — Describatur pugna ad Zammam commissa. Oratio Hannibalis ad Scipionem et Scipionis ad Hannibalem. — Quibusnam rebus effectum sit, ut Graeci e bellis Persicis superiores discesserint. — Argumentum orationis Imae philippicae breviter enarretur. — Quomodo Vespasianus rerum potitus sit, secundum Tacitum exponatur.

II. Im Deutschen (w języku niemieckim): Welchen Einfluss übten die Gladiatorenspiele auf den Charakter der Römer? — Vergleichung des ersten punischen Krieges mit dem peloponnesischen. — Der Künstler und sein Jahrhundert, ein metrischer Versuch nach Schiller. — Kurze Charakteristik der sogenannten Sturm- und Drangperiode in der deutschen Literatur. — Saladin und Al-Hafi, ein Charaktergemälde nach Lessings „Nathan“. — Über einige Grundgesetze der Declamatorik, nach mündl. Vorträgen. — Übersichtliche Darstellung des Grundgedankens in Schillers philosophisch-didaktischem Gedicht: „die Künstler“. — Der erste Schiffer, ein metrischer Versuch nach Gessner. — Was machte es den Griechen möglich, der persischen Übermacht Widerstand zu leisten, und was hinderte sie später dieselben zu vernichten? (Abit.) — Über das deutsche Drama des 17. Jahrhunderts. — Charakteristik des Antonius in Shakespeares „Julius Cäsar“. — Gedrängte Übersicht über die Entwicklung der Thiersage in der deutschen Literatur. — Über das Zeitalter der ältesten poetischen Denkmäler in der deutschen Literatur. — Kurze Zusammenstellung der Hauptresultate in Lessings „Laokoon“. — Über den deutschen Meistergesang des 14. und 15. Jahrhunderts. (Abit.)

III. Im Polnischen (w języku polskim): Charakterystyka wieku zygmontowskiego. (Abit.) — Życie nasze nie z natury krótkie, lecz sami je skracamy (Sallustius). — Najlepszym środkiem do *wydawania się* przed ludźmi *tém*, *czém* pragniemy, jest *być* *tém* rzeczywiście. — O poznaniu siebie samego. — O wpływie literatury na ukształcenie narodu. — Zazdrosny podobien do żelaza, które własną rdzą się trawi. — Dla czego przedsięwzięcia nasze pełzną na niczém? — O wpływie samotności na serce i umysł ludzki. — Człowiek niedouczony gorszym jest od prostaka (Max. Fredro). — Okazać z historyi, iż brak religii i moralności gubi narody. — Do kogo stosuje się przysłowie: „Prawda w oczy kole“. (List.) — Kto czas traci, traci i to, co czasy dają (Jagodyński; Wybawienie Rugiera). — Wyjaśnić znaczenie następujących wyrazów Goethego:

„Sich selbst bekämpfen ist der schönste Krieg,
Sich selbst besiegen ist der schönste Sieg.“

UNTER-PRIMA.

I. Im Lateinischen (w języku łacińskim): Pompeji laudes, ex Ciceronis oratione pro lege Man. sumptae. — Quibus artibus Patres impedire studuerunt, ne Sextus et Licinius rogationes suas perferrent? (ad Liv. VI, 34—42.) — De caussis belli inter Caesarem et Pompejum exorti (ad Caes. b. c. 1—13.) — De magnitudine belli punici secundi. (ad Liv. XXI, 1.) — De ingenio ac moribus Hannibalis. (ad Liv. XXI.) — Aristidem de republica Atheniensium optime meritum esse demonstretur. (ad Plut. Arist.) — Comparentur inter se Aristides et Cato major. (ad Plut.) — Exponentur caussae, quibus commotus Cicero secundum in M. Antonium orationem scripserit. — Summa disputationis a Platone in dialogo Critone institutae.

II. Im Deutschen (w niemieckim języku): Hermanns Jugend, ein Charaktergemälde nach Göthes „Herm. und Dorothea.“ — Hermann und Dorothea, eine Erzählung nach Göthes

„Herm. und Dorothea.“ — Über die Veranlassung zu den Perserkriegen. — Entwicklung des Grundgedankens in Schillers Romanze „die Kraniche des Ibykus“. — Die Freundschaftsproben, eine Erzählung nach Mickiewicz. — Wodurch unterscheidet sich das deutsche Volksepos von den Ritterdichtungen des Mittelalters? — Hagen und Volker, oder die treue Waffenbrüderschaft, nach dem Nibelungenliede geschildert. — Die Jagd, eine Schilderung nach dem Nibelungenliede. — Wer für die Schule lernt, der lernt für's Leben. — Die erzählende Poesie, oder das Epos; eine Übersetzung aus Ceg. Nauka poez. p. 88 ff. — Die Rückkehr der Israeliten nach Kanaan verglichen mit der Rückkehr der Herakliden. — Der Antheil des Aristides an den Perserkriegen, nach Plutarch. — Über die Kriegezüge Karls des Grossen. — Entwicklung des Grundgedankens in Ciceros tuskulanischen Untersuchungen, mit besonderer Berücksichtigung des 5. Buches. — Über den Monolog in Schillers „Wilhelm Tell“, Act IV, Sc. 3. — Die Einwanderung der Schweizer, eine Erzählung nach Schillers „Wilhelm Tell“. — Just und Werner, ein Charaktergemälde nach Lessings „Minna von Barnhelm“. — Über M. Opitz und die erste schlesische Dichterschule. — Tasso am Hofe zu Ferrara, nach Göthes „Torquato Tasso.“

III. Im Polnischen (w języku polskim): Szczęście na ziemi nie ukoj pragnienia w sercu człowieka. (Woronicz.) — Quem saepe transit casus, aliquando invenit. (Seneca.) — Sąd Libuszy (obraz poetyczny). — Jak należy rozumieć przysłowie: „Kiedy przyjdiesz między wrony, musisz krakać jak i ony.“ — Upór a moc charakteru jak się różnią od siebie? — Drogo kupuje, kto niepokojem płaci. (Powieść.) — Na widok cmentarza. — Kiedy możemy uwolnić się od dotrzymania danego słowa? — Scypion i Hannibal o warunkach pokoju. (Livius XXX, 36.) — Osnowa Igo threnu Jana Kochanowskiego. (Extemp.) — Czas płynie; mądry, niż noc zapadnie, kto z krzywej drogi na dobrą przypadnie. (Kasper Miaskowski.)

OBER-SECUNDA.

I. Im Deutschen (w języku niemieckim): Charakteristik Cäsars. (Klass.) — Was hat Octavianus Augustus für das Römische Reich gethan? — Lerne dich selbst kennen. (Klasse.) — Was beförderte bei den Phöniziern Schiffahrt und Handel. — Wer keinen Feind hat, ist des Freundes nicht werth. — Der Apotheker in Hermann und Dorothea von Göthe, eine Charakteristik. (Klasse.) — Innerer Zustand Roms zur Zeit des Jugurthinischen Krieges. — Was gilt uns die Meinung der Welt? (Klasse.) — Hannibal, eine Charakteristik. — Die beiden ersten messenischen Kriege verglichen mit dem trojanischen Kriege. (Klasse.) — Das Leben eine Reise. — Hermann, ein Characterbild aus Göthe's Hermann und Dorothea. (Klasse.) — Perikles und seine Stellung in Athen. — Hat es einen cimonischen Frieden gegeben? — Wodurch hat Philipp II. von Macedonien die Hegemonie über Griechenland erlangt. — Demosthenes, eine Charakteristik. (Klasse.)

II. Im Polnischen (w języku polskim): Lepiej krzywdę cierpieć niż czynić. — Jakie przymioty zdobią młodzieńca. — Porównanie Numpy Pompiliusza z Likurgiem. — Jaki wpływ wywierały igrzyska olimpijskie na naród grecki? — Jakie myśli nasuwa nam obraz dzwona? (podług Schillera.) — W jakich razach używamy przysłowia: „Nie wszystko złoto, co się świeci.“ — Dla czego niedobrze byłoby człowiekowi wiedzieć o godzinie swęj śmierci? — Kropla wody nie ustanna, kamień w ostatku wyżłobi. — O skutkach sztuki drukarskiej. — Jak sobie pościelesz, tak się wyśpisz. — Jakie względy zachować należy przy świadczeniu dobrodziejstw? (List do przyjaciela.) — Dla czego po Grammatyce, jeszcze uczymy się Rhetoryki?

UNTER-SECUNDA.

I. Im Deutschen (w języku niemieckim): Meine Vorsätze und Pläne für das nächste Schuljahr. — Über das Streben nach Gewinn. — Das wahre Glück wohnt in uns. — Das Weihnachtsfest, eine Schilderung. — Mühevoll erlangter Besitz ist uns werth. — Sage, glaube und thue nicht alles, was du weisst, hörst und kannst. — Über den grossen Einfluss der Eisenbahnen. — Der Mensch als Herr der irdischen Schöpfung. — Über die Duldsamkeit gegen Andere. — Den Splitter in des Nachbars Auge erkennen wir bald, nicht aber den Balken im eigenen. — Der Posener Wollmarkt, ein Characterbild. — Sind Kriege unter den Völkern nothwendig? — Beschreibung der nächsten Umgebung Posens. — Brief an einen Freund über die letzten Ferien. — Über meinen Beruf.

II. Im Polnischen (w języku polskim): Jesień, jej przyjemności i przykrości. (w kl.) — Śmierć Cezara. — O grzechności. — Czemu wojsko rzymskie, oblegające Weje (r. 400 prz. Chr.) nie wróci na zimowe leże do stolicy? (Mowa Appiusza Klaudyusza, do ludu mjana, celem uciszenia umysłów od trybunów ludu wzburzonych. Liv. V, 1—6.) (w kl.) — Głos z ludu, obwiniający Ojców o zabicie Romulusa, i odpowiedź Prokulusa Juliusa. Liv. I, 16, 17. — Wili Bożego Narodzenia. (w kl.) — Pan Sędzia, charakterystyka podług Mickiewicza. — Porównanie trzech pierwszych królów Rzymu (w kl.) — Porównanie Kazimierza W. z Serwuszem Tulliuszem. — Nauki najlepszym skarbem. (w kl.) — O potrzebie ćwiczenia się w oczystej mowie. — Dobry sąsiad za brata stoi. (w kl.) — Pochlebstwo ma w sobie osobliwy przysmak; chociaż go kto rzekomo odrzuca, przecież ono smakuje. (A. M. Fredro.) — Dla czego Cynceron wojnę z Mirydatem wielką i konieczną być mieni? (Orat. pro lege Manilia.) (w kl.) — Cn. Pompejusz jako wódz. (Charakter. podług mowy Cyncerona pro lege Manilia.) — Nie dopuszczaj się wkorzenia złemu; co dzisiaj łatwo wyrwać możesz, jutro siłą nie wyważysz. A. M. Fredro. (w kl.)

II. Verordnungen der Behörde.

- 1) Vom 1. September 1855. Empfehlung der von Dr. *Brüllow*, Lehrer an der hiesigen Realschule, im Verlage von G. Reimer herausgegebenen botanischen Wandkarte.
- 2) Vom 26. October 1855. Mittheilung des Ministerial-Rescripts vom 5. October 1855, betreffend das zu beobachtende Verfahren bei Reclamationen der in ihrem Civilamte unabhängigen militairpflichtigen Beamten.
- 3) Vom 28. November 1855. Gehaltsvorschüsse dürfen an Gymnasiallehrer in Zukunft nicht gezahlt werden.
- 4) Vom 29. Dezember 1855. Empfehlung der deutschen Kaisergeschichte von *W. Giesebrecht*, zur Berücksichtigung beim Geschichtsunterricht und zur Anschaffung für die Schülerbibliothek.
- 5) Vom 29. Dezember 1855. Nach §. 28. Litt. C. des Abiturienten-Reglements vom 4. Juni 1834, ist in Zukunft kein Zeugniß der Reife mehr zu ertheilen.
- 6) Vom 31. Dezember 1855. Zusendung eines Exemplars des Protocols von der zwölften Versammlung der Directoren der westphälischen Gymnasien und höheren Bürgerschulen zur Kenntnissnahme.
- 7) Vom 1. Februar 1856. Mittheilung des Ministerial-Rescripts vom 12. Januar 1856, betreffend erläuternde und verändernde Bestimmungen in Bezug auf das Abiturienten-Reglement vom 4. Juni 1834.
- 8) Vom 1. Februar 1856. Mittheilung des Ministerial-Rescripts vom 7. Januar c., betreffend den Normalplan für den Gymnasialunterricht.
- 9) Vom 31. März 1856. Bestimmung der für die katholischen Gymnasien der Provinz nöthigen Abweichungen von dem unter dem 7. Januar c. festgesetzten allgemeinen Gymnasial-Lehrplan.
- 10) Vom 25. April 1856. Mittheilung eines Ministerial-Rescripts vom 10. April 1856, betreffend das methodische Vocabellernen in der lateinischen und griechischen Sprache.
- 11) Vom 29. April 1856. Es wird auf das in dem Verlage von Gaber und Richter in Dresden im Holzschnitte erschienene Bild des gekreuzigten Heilands aufmerksam gemacht.
- 12) Vom 19. Mai 1856. Empfehlung der in der Theising'schen Buchhandlung zu Münster von dem G.-Oberlehrer Dr. *Anton Goebel* herausgegebenen Sammlung französischer Werke.
- 13) Vom 21. Mai 1856. Mittheilung eines Ministerial-Rescripts vom 10. Mai 1856, betreffend die auf den Universitäten getroffene Anordnung religionswissenschaftlicher Vorlesungen, insbesondere für die künftigen Kandidaten des höheren Schulamts.
- 14) Vom 20. Juni 1856. Mittheilung eines Ministerial-Rescripts vom 11. Juni 1856, betreffend das Verfahren bei Anstellung von Militair-Invaliden im Civildienste, in Bezug auf die Sistirung der Militair-Pension.
- 15) Vom 21. Juni 1856. Mittheilung eines Ministerial-Rescripts vom 18. Juni c., durch welches die Summe von 470 Rthlrn. aus der Gymnasialkasse zu ausserordentlichen Unterstützungen für die Lehrer der Anstalt angewiesen wird.
- 16) Vom 15. August 1856. Mittheilung eines Ministerial-Rescripts vom 4. August c., betreffend die Anmeldung von Civil-Eleven für den am 1. October d. J. beginnenden Cursus der Königlichen Central-Turn-Anstalt in Berlin.

II. Rozporządzenia wyższej władzy.

- 1) Z dnia 1. Września 1855. Polecono ułożoną przez Dr. *Brüllow*, nauczyciela tutejszej szkoły realnej, mapę botaniczną, wydaną w księgarni nakładowej G. Reimera.
- 2) Z dnia 26. Października 1855. Udzielono rozporządzenie ministeryjne z dnia 5. Października 1855, dotyczące postępowania przy reklamacjach urzędników popisowych, którzy w swoim urzędzie cywilnym niezbędnie są potrzebni.
- 3) Z dnia 28. Listopada 1855. Nie wolno nadal nauczycielom gimnazjalnym zaliczać przedpłat na poczet pensyi.
- 4) Z dnia 29. Grudnia 1855. Polecono „Historią cesarzów niemieckich,” napisaną przez *W. Giesebrecht*. Dzieło to ma być uwzględnione przy wykładzie historycznym, tudzież zakupione dla biblioteki uczniów.
- 5) Z dnia 29. Grudnia 1855. Na zasadzie §. 28. Lit. C. regulaminu abiturystenckiego z dnia 4. Czerwca 1834, już nadal świadectw dojrzałości nie wolno wystawiać.
- 6) Z dnia 31. Grudnia 1855. Przysłano egzemplarz protokołu dwunastego zgromadzenia dyrektorów westfalskich gimnazjów i szkół wyższych.
- 7) Z dnia 1. Lutego 1856. Udzielono rozporządzenie ministeryjne z dnia 12. Stycznia 1856, dotyczące objaśnień i zmian w regulaminie abiturystenckim na dniu 4. Czerwca 1834r. uchwalonym.
- 8) Z dnia 1. Lutego 1856. Udzielono rozporządzenie ministeryjne z dnia 7. Stycznia r. b., dotyczące planu normalnego nauk gimnazjalnych.
- 9) Z dnia 31. Marca 1856. Doniesiono o zmianach, jakie zaprowadzono dla gimnazjów katolickich tej prowincyi w ogólnym planie naukowym dla gimnazjów na dniu 7. Stycznia b. r. postanowionych.
- 10) Z dnia 25. Kwietnia 1856. Udzielono rozporządzenie ministeryjne z dnia 10. Kwietnia r. b., dotyczące metodycznego uczenia się wokabul w łacińskim i greckim języku.
- 11) Z dnia 29. Kwietnia 1856. Zwraca się uwagę na drzeworyt ukrzyżowanego Zławiciela, który wyszedł w nakładowej księgarni Gabera i Richtera w Dreźnie.
- 12) Z dnia 19. Maja 1856. Polecono wybór dzieł francuskich, zebrany przez nauczyciela wyższego Dr. *Antoniego Goebel* a wydany w księgarni Theissinga w Monasterze.
- 13) Z dnia 21. Maja 1856. Udzielono rozporządzenie ministeryjne z dnia 10. Maja r. b., dotyczące ustanowienia prelekyi religijno-naukowych, głównie dla przyszłych kandydatów do stanu nauczycielskiego wyższego.
- 14) Z dnia 20. Czerwca 1856. Udzielono rozporządzenie ministeryjne z dnia 11. Czerwca r. b., dotyczące postępowania przy udzielaniu posad cywilnych wojskowym inwalidom, celem wstrzymania wojskowej pensyi.
- 15) Z dnia 21. Lipca 1856. Udzielono rozporządzenie ministeryjne z dnia 18. Czerwca b. r., na mocy którego kwotę 470 talarów z kassy gimnazjalnej na wspomózki nadzwyczajne dla nauczycieli instytutu przeznaczono.
- 16) Z dnia 15. Sierpnia 1856. Udzielono rozporządzenie ministeryjne z dnia 4. Sierpnia b. r., dotyczące zgłoszenia się uczniów z stanu cywilnego do kursu, z dniem 1. Października w królewskim centralnym instytucie gimnastyki w Berlinie poczynającego się.

- 17) Vom 19. August 1854. Von jedem Schulprogramme, dessen wissenschaftliche Abhandlung einen Theil der Geschichte Deutschlands oder Preussens zum Gegenstande hat, soll künftig, bald nach Erscheinen desselben, ein Exemplar an das Directorium der Königlichen Staats-Archive in Berlin eingesandt werden.

III. Chronik des Gymnasiums.

Die Anmeldung und Prüfung der neuen Schüler aus *der Stadt Posen* fand Mittwoch den 10. October 1855 statt, dagegen *der auswärtigen Schüler* Donnerstag den 11. October. Freitag den 12. October wurde das neue Schuljahr mit einem feierlichen Gottesdienste in der Pfarrkirche eröffnet.

Die Festrede bei der Feier des Geburtsfestes Sr. Majestät des Königs hielt in dem mit Gewächsen und Blumen ausgeschmückten Prüfungssale der ordentl. Gymnasiallehrer *Węclewski*. Vor und nach derselben trugen die Schüler der hohen Feier des Tages angemessene Gesänge vor. Auch haben sich die Directoren und Lehrer der beiden Königlichen Gymnasien, der städtischen Realschule sowie auch der Louisenschule, zur Erhöhung der patriotischen Gesinnung in ihrem Wirkungskreise zu einem Festessen versammelt, bei welchem der Unterzeichnete, als der älteste Director, den Toast auf Se. Majestät den König ausbrachte.

Die Frohnleichnamsp procession in der Stadt, an der sich immer die Schüler und Lehrer in geordnetem Zuge theilnehmen, konnte in diesem Jahre wegen ungünstigen Wetters im Freien nicht stattfinden. Bei der Kirchenprocession wurde eine schöne neue Gymnasial-Kirchenfahne eingeweiht, welche aus freiwilligen Beiträgen der Schüler für 75 Thaler angeschafft wurde. Sie zeigt auf weissem seidenen Grunde auf der einen Seite das Bild der h. Maria Magdalena, auf der anderen das des h. Aloisius; jene als Hindeutung auf die Benennung unserer Anstalt, diesen als Schutzpatron der studirenden Jugend. Die Bilder sind in recht ansprechender Weise von dem Maler Herrn *Jaroczyński* ausgeführt worden.

Den 3. Juni fand der Gymnasial-Spaziergang nach Kobylepole statt. Schönheit der Natur sowie aufopfernde Freundlichkeit und Güte des Besitzers, des Herrn Grafen *Joseph v. Mycielski*, vereinigten sich, um Schülern und Lehrern den Tag zum angenehmsten des Jahres zu machen.

Sonntag den 22. Juni fand in der Gymnasialkirche die Firmung unserer Schüler durch den Hochwürdigsten Herrn Erzbischof *v. Przyłuski* selbst statt. Die Kirche war mit Laubwerk und Blumen aufs Schönste ausgeschmückt, wozu das Königliche Provinzial-Schulkollegium die Kosten bereitwilligst angewiesen hatte. Am Portale der Kirche wurde Se. Erzbischöflichen Gnaden von dem Director und den Lehrern der Anstalt hochachtungsvoll empfangen und zum Hochaltare geleitet, sowie nach Beendigung des Gottesdienstes wieder zurückgeleitet mit dem innigsten Danke für die religiöse Erhebung, die sein Erscheinen und Wirken in unserer Mitte auf alle Anwesenden sichtbar hervorgebracht hatten. Gott schütze und segne ihn. Der Regens des hiesigen Klerikal-Seminariums Herr *Wojciechowski* hielt die auf das Sakrament der Firmung bezügliche Predigt, welche umso mehr ihren Zweck erreicht haben wird, als er als früherer erster Religionslehrer unserer Anstalt bei uns Allen im besten Andenken steht.

Im Lehrerkollegium fanden im Laufe des Schuljahres Veränderungen nicht statt; dagegen wird der zweite Religionslehrer und Regens *Gimzecki* am Schlusse des Schuljahres zu unserm grossen Bedauern aus unserer Mitte scheiden, da ihm ein Halsübel nicht gestattet, länger im Schulamte zu verbleiben.

Der Gesundheitszustand der Schüler war im Allgemeinen zufriedenstellend und bei den Lehrern kamen nur kürzere Unpässlichkeiten vor.

IV. Statistik des Gymnasiums.

A. Lehrpersonal } siehe die Tabellen am Ende dieses Abschnitts.
B. Frequenz }

C. Abiturienten. a) Von den 8 Oberprimanern, welche zu Ostern die schriftlichen Arbeiten

- 17) Z dnia 19. Sierpnia 1856. Każdego programu szkolnego, który zawiera naukową rozprawę, wyjaśniającą ustęp jaki z dziejów Niemiec lub Pruss, odtąd wkrótce po wyjściu jeden egzemplarz do dyrekcji królewskich archiwów państwa w Berlinie ma być przesłany.

III. Kronika Gimnazjum.

Nowi uczniowie z miasta *Poznań* zgłaszali się i składali egzamin w Srodę, dnia 10. Października 1855, zamiejscowi uczniowie zaś w Czwartek, dnia 11. Października. W Piątek, dnia 12. Października rozpoczęto nowy rok szkolny nabożeństwem w kościele pojezuickim.

Mowę na obchód urodzin J. Król. Mości miał w sali popisowej, uroczyste kwiatami i wieńcami umajonéj, etatowy nauczyciel gimnazyalny *Węclewski*. Przed i po tej mowie uczniowie do wielkiej dnia tego uroczystości zastosowane odśpiewali pieśni. Nadto dla podniesienia ducha patriotycznego w swoim gronie zebrali się dyrektorowie i nauczyciele obydwóch gimnazjów królewskich, szkoły miejskiej realnej i szkoły Ludwika w tym dniu na ucztę wspólną, przy której niżej podpisany, będąc najstarszym z Dyrektorów, wniósł zdrowie Jego Królewskiej Mości.

Processya w święto Bożego Ciała, w której co rok nauczyciele instytutu i uczniowie, ustawieni w szeregi, udział mają, w tym roku dla niepogody pod gołym niebem nie mogła się odbyć. Przeto w kościele odprawiono processyę i tamże poświęcono piękną nową chorągiew gimnazyalną, nabytą z dobrowolnych składek uczniów za talarów 75. Po jednej stronie chorągwi znajduje się obraz S. Maryi Magdaleny, której nazwisko nosi nasz instytut, po drugiej stronie wizerunek S. Alojzego, jako opiekuna uczącej się młodzieży. Obrazy te wcale piękne wykonał malarz p. *Jaroczyński*.

Dnia 3. Czerwca gimnazjum wyszło na przechadzkę do Kobylegopola. Piękność natury jako też szczególna dobroć i uprzejmość dziedzica, pana hr. *Józefa Mycielskiego* zespoliły się, aby uczniom i nauczycielom dzień ten jak najbardziej uprzyjemnić.

W Niedzielę dnia 22. Czerwca w kościele gimnazyalnym bierzmował uczniów naszych Najprzewielebniejszy Ks. Arcybiskup *Przyłuski*. Kościół ozdobiono pięknie wieńcami i kwiatami — a na pokrycie kosztów, które stąd urosły, królewska rada szkolna prowincjonalna z największą gotowością potrzebną kazała wypłacić kwotę. Przy podwojach kościoła Najprzewielebniejszego Arcypasterza przyjęli z głębokim szacunkiem Dyrektor i nauczyciele instytutu, i towarzyszyli Mu do ołtarza; po skończonem nabożeństwie, odprowadzając Go, dziękowali za okazanie się i działanie w naszym gronie, czém widocznie wpłynął na zbudowanie religijne wszystkich przytomnych. Niech Bóg Go zachowa i błogosławi! — Regens tutajszego duchownego Seminarjum ks. *Wojciechowski* miał przemowę do uroczystości przyjmowania Sakramentu Świętego Bierzmania zastosowaną, która tém pewniej zbawienne wywarła skutki, że mówca dawniej był pierwszym religii nauczycielem przy naszym instytucie i w żywej pamięci nas wszystkich pozostaje.

W gronie nauczycielskiem żadne zmiany w ciągu roku szkolnego nie zaszły; wszakże z końcem roku szkolnego nauczyciel drugiej religii i wiceregens alumnatu *Gimziński*, z wielkim żalem dla nas, z naszego grona wystąpi, ponieważ ból gardłowy dłużej w urzędzie nauczycielskim pozostawać mu nie pozwala.

Stan zdrowia pomiędzy uczniami w ogóle zadowalniał; a nauczyciele na krótszy czas tylko zapadali na zdrowiu.

IV. Statystyka Gimnazjum.

A. Nauczyciele

B. Uczniowie

C. Abiturjenci.

} p. tablice na końcu tego rozdziału.

a) Z 8 uczniów kl. I. wyższej, którzy na Wielkanoc piśmienne prace byli

angefertigt hatten, wurden 4 wegen Betrugs und 3 wegen nicht genügender Arbeiten zu der mündlichen Prüfung nicht zugelassen. Der achte erhielt das Zeugniß der Reife, nämlich:

Wladislaus Starzewski aus Rożanna, kath. . 22 $\frac{1}{4}$ J. alt, 4 $\frac{1}{2}$ J. a. d. Gymn., 2 $\frac{1}{2}$ J. i. Prima.

b) Jetzt am Schlusse des Schuljahres haben sich 23 Oberprimaner und 1 Extraneus zur schriftlichen Prüfung gestellt. Von den ersteren wurden 5 zur mündlichen Prüfung wegen ungenügender schriftlicher Arbeiten nicht zugelassen, 1 wegen beabsichtigten Betrugs von derselben entfernt und einer, nämlich *Ludwig Rohden*, auf Grund seiner Klassenleistungen und schriftlichen Arbeiten von der mündlichen Prüfung ganz befreit. Der Extraneus trat wegen eingetretener Krankheit von der bereits begonnenen mündlichen Prüfung zurück. Das Maturitätszeugniß haben erhalten:

1) Anton Andrzejewicz aus Kościelec, kath.	18 $\frac{1}{4}$ J. alt, 8 J. a. d. Gymn., 2 J. i. Prima,
2) Boleslaus Antoniewicz aus Staniewo, kath.	18 $\frac{3}{4}$ dito 8 dito 2 dito
3) Maxim. Dalkowski aus Komornik, kath.	20 $\frac{3}{4}$ dito 7 $\frac{1}{2}$ dito 2 dito
4) Laurent. Dolny aus Kubiczki, kath.	21 dito 8 dito 2 dito
5) Franz Gabryel aus Posen, kath.	21 $\frac{3}{4}$ dito 10 dito 3 dito
6) Hieron. Görtz aus Posen, kath.	21 $\frac{3}{4}$ dito 10 dito 3 dito
7) Carl Kessler aus Glogau, kath.	18 $\frac{3}{4}$ dito 2 $\frac{1}{2}$ dito 2 dito
8) Joseph Kolszewski aus Posen, kath.	17 dito 7 $\frac{1}{2}$ dito 2 dito
9) Joseph Kucharzewicz, Posen, kath.	20 $\frac{3}{4}$ dito 9 dito 3 dito
10) Wilhelm Lemon, aus Posen, ev.	17 $\frac{3}{4}$ dito 9 dito 2 dito
11) Leo Raatz, aus Posen, kath.	21 $\frac{1}{2}$ dito 10 dito 2 dito
12) Franz Redner aus Birnbaum, kath.	20 dito 7 $\frac{1}{2}$ dito 2 dito
13) Ludwig Rohden aus Hovestadt i. Westph., kath.	18 dito 7 dito 2 dito
14) Anton Stachowiak aus Kosten, kath.	23 $\frac{1}{2}$ dito 9 dito 4 dito
15) Joseph Smierzechalski aus Opalenica, kath.	20 $\frac{3}{4}$ dito 8 dito 2 dito
16) Maxim. Szaal aus Posen, kath.	22 $\frac{1}{4}$ dito 10 dito 3 dito
17) Stephan Thiel aus Posen, kath.	17 $\frac{3}{4}$ dito 8 dito 2 dito

Theologie wollen studiren: Andrzejewicz, Antoniewicz, Dalkowski, Dolny, Gabryel, Kessler, Kucharzewicz, Raatz, Redner, Stachowiak, Smierzechalski und Szaal; Jura: Thiel; Medicin: Kolszewski und Lemon; Naturwissenschaften: Rohden; Görtz endlich will sich dem Lehrstande widmen.

D. **Sammlungen:** 1. die Gymnasial-Bibliothek wurde durch folgende Werke vermehrt:

- a) Geschenke, wofür wir hier im Namen der Anstalt den ehrerbietigsten Dank sagen: M. Haupt: Zeitschr. f. d. Alterth. X, 1—3.; Lübke: Vorschule z. Gesch. der Kirchenbaukunst; E. H. Richter: Lehrbuch d. Longimetrie; v. d. Hagen: d. Heldenbuch; Schwartzennau: der Konnetable Carl v. Bourbon; Facsimile der Handschrift Friedrichs des Grossen; Richter: Lehrbuch der Ähnlichkeitslehre; A Catalogue of the officers — of Harvard University; Catalogue of the officers — in Yecle Collegue; Annual report of the trustees of the State-Normal-School, to the General Assembly; Erk: deutscher Liederhort; v. d. Hagen: Bildersaal altdeutscher Dichter; — sämtlich v. Hohen Ministerium. — Kaspar Miaskowski: Zbiór rytmów przez Dra. Rymarkiewicza, v. d. Verlags-Buchhandlung v. J. K. Żupański; Małecki: Grochowy wieniec, von demselben.

- b) Durch Kauf: Die Forstsetzungen von Ersch und Grubers Encyclopedie, Poggendorffs Annalen; Grimms deutsch. Wörterbuch; Steph. thes. ling. gr. u. s. w.; Lelewel: Polska wieków średn. II, III; Pauli: Gesch. v. England, 4.; Carlson: Gesch. v. Schweden, 4.; Cicero v. Orelli II, 2.; Herodot. und Baehr 2.; Lelewel: Polska, III, IV; Cic. oratt. phil. v. Wernsdorf; Monnusen; röm. Geschichte; Kremer: Listy z Krakowa; Schleiden; die Pflanze u. ihr Leben, u. s. w.

2) Die Schüler-Lesebibliothek ist durch neue Anschaffungen ansehnlich vermehrt worden. Sie besteht jetzt aus 1100 Bänden. Auch die Sammlung von Schulbüchern zum Verleihen an arme Schüler ist durch Verwendung der dafür bestimmten Summe angemessen vergrößert worden.

3) Für das physikalische Kabinet sind mehrere neue Instrumente angeschafft worden, z. B. eine Serie von 24 mikroskopischen Objecten, ein Anorthoskop. ein diamagnetisches Instrument.

zrobili, 4 dla oszukaństwa a 3 dla prac niedostatecznych nie przypuszczono do egzaminu ustnego. Osmy otrzymał świadectwo dojrzałości, to jest:

Władysław Starczewski z Różanny, katol. 22½ lat m., 4½ r. na gimn., 2½ r. w kl. I. w.

b) Teraz przy końcu roku szkolnego 23 uczniów kl. I. w. i 1 Extraneusz zgłosili się do popisu. Z tych 5 dla niezadowolniających prac piśmiennych nieprzypuszczono do ustnego egzaminu, 1 dla zamierzonego oszukaństwa odsunięto, a 1, t. j. Ludwika Rohden, dla wiadomości, jakie w klasie okazywał i dla piśmiennych prac dobrotliwie od ustnego popisu uwolniono. Extraneusz dla słabości nagłej od zaczętego już egzaminu ustnego odstąpił. Świadectwo dojrzałości otrzymali:

1) Antoni Andrzejewicz z Kościelca, katol.,	ma lat 18½	był 8 l. na gimn.	2 l. w kl. I. w.
2) Bolesław Antoniewicz z Staniewa, katol.,	18½	8	2
3) Maxymilian Dalkowski z Komornik, kat.,	20½	7½	2
4) Wawrzyniec Dolny z Kubecków, kat.,	21	8	2
5) Franciszek Gabryel z Poznania, kat.,	21½	10	3
6) Hieronim Görtz z Poznania, kat.,	21½	10	3
7) Karól Kessler z Głogowa, kat.,	18½	2½	2
8) Józef Kolszewski z Poznania, kat.,	17	7½	2
9) Józef Kucharzewicz z Poznania, kat.,	20½	9	3
10) Wilhelm Lemon z Poznania, ewang.,	17½	9	2
11) Leon Raatz z Poznania, kat.,	21½	10	2
12) Franciszek Redner z Międzychoda, kat.,	20	7½	2
13) Ludwik Rohden z Hovestadt, w Westfalii, kat.,	18	7	2
14) Antoni Stachowiak z Kościana, kat.,	23½	9	4
15) Józef Śmierzchalski z Opalenicy, kat.,	20½	8	2
16) Maxymil. Szaal z Poznania, kat.,	22½	10	3
17) Stefan Thiel z Poznania, kat.,	17½	8	2

Mają zamiar poświęcić się teologii: Andrzejewicz, Dalkowski, Dolny, Gabryel, Kessler, Kucharzewicz, Raatz, Redner, Stachowiak, Śmierzchalski i Szaal. — Nauce prawa: Thiel. — Nauce lekarskiej: Kolszewski i Lemon. — Naukom przyrodzonym: Rohden. Görtz wreszcie chce się poświęcić stanowi nauczycielskiemu.

D. Zbiory. 1) Biblioteka gimnazjalna w minionym roku szkolnym pomnożyła się następującymi dziełami:

a) złożono w podarku, za co niniejszemu w imieniu instytutu winne składamy podziękowanie: M. Haupt: Zeitschr. f. d. Alterth. X, 1—3; Lübke: Vorschule zur Gesch. d. Kirchenbaukunst; E. H. Richter: Lehrbuch d. Longimetrie; v. d. Hagen: d. Heldenbuch; Schwartz: der Konnetable Carl v. Bourbon; Facsimile der Handschrift Friedrichs des Grossen; Richter: Lehrbuch der Ähnlichkeitslehre; A Catalogue of the officers — of Harvard University; Catalogue of the officers — in Yecle Collegue. Annual report of the trustees of the State-Normal-School, to the General Assembly; Erk: deutscher Liederhort; v. d. Hagen: Bildersaal altdeutscher Dichter; — od Wysokiego Ministerstwa. Kaspra Miaskowskiego zbiór rytmów wyd. przez Dr. Rymarkiewicza od księgarni nakład. J. K. Żupańskiego: Małeckiego Grochowy wieniec, od tejsze księgarni.

b) nabyto przez kupno: Ciąg dalszy: Ersch und Grubers Encyclopädie, Poggendorffs Annalen; Grimms deutsch. Wörterbuch; Steph. thes. ling. gr. i t. d.; Lelewel; Polska wieków średn., II, III; Pauli: Gesch. v. England, 4.; Carlson: Gesch. v. Schweden, 4.; Cicero v. Orelli, II, 2.; Herodot v. Baehr, 1.; Lelewel, Polska, III, IV; Cic. oratt. phil. v. Wernsdorf; Monnusen: röm. Geschichte; Kremer: Listy z Krakowa; Schleiden: die Pflanze u. ihr Leben, i t. d.

2) Bibliotekę uczniów znacznie pomnożono; składa się obecnie z 1100 tomów. Tutzież zbiór książek szkolnych, celem wypożyczania ich uboższym uczniom, stosownie nowym zakupem powiększono.

3. Dla fizykalnego gabinetu zakupiono kilka nowych narzędzi, n. p. Zbiór 24 mikroskop. przedm., Anorthoskop., diamagnet. instrum.

4) Für das zoologische Museum schenkte vergangenen Jahres der damalige Abiturient Casimir v. Chłapowski ein ausgestopftes Exemplar einer Flussotter (*Lutra vulgaris* L.), wofür ihm hiermit nachträglich gedankt wird.

5) Sammlung von Kupferstichen. Durch zwei vom Hohen Ministerium dem Gymnasium als Geschenk zugegangene Kupferstiche, nämlich „die ausziehenden Christen“ nach W. v. Kaulbach's Gemälde der Zerstörung Jerusalems und „La Madonna Colonna“ nach Raphael, ist der Anfang zu einer Kupferstich-Sammlung gemacht.

E. **Unterstützungen.** Der fünfte Theil der Schüler war vom Schulgelde befreit. — In dem auf dem Marien-Gymnasium verbundenen Alumnate fanden sechszig Schüler aus den oberen Klassen, welche sich dem Studium der Theologie zu widmen beabsichtigen, freie Aufnahme. Ferner erhielten in dem v. Szóldrskischen Convicte 11 und in dem v. Lubrańskischen ebenfalls 11 Schüler freien Unterhalt. — Die Gesellschaft zur Unterstützung der studirenden Jugend zahlte für mehrere Schüler das Schulgeld und unterstützte sie ausserdem durch Beköstigung, Kleider und Bücher. —

F. **Prämien.** Die ausgezeichnetsten Schüler, der Regel nach 2—4 aus jeder Klasse, erhalten Bücher oder Bilder und Kartenwerke oder Globen zu Prämien, wozu die etatsmässigen 40 Rthl. und die Zinsen des v. Kamińskischen Prämienfonds von 100 Rthl. verwendet werden.

G. **Gymnasialbau.** Der den 4. September vorigen Jahres begonnene Bau des neuen Gymnasial-Gebäudes ist in diesem Jahre, wenn auch nicht kräftig so doch ohne Unterbrechung in der Art fortgeführt worden, dass sich noch immer hoffen lässt, das Gebäude vor dem Winter unter Dach zu sehen.

I. Allgemeiner Lehrplan seit Ostern 1856.

II. Zahl der Schüler und Abiturienten.

Lehrfächer.	Klassen und Stunden.										Schüler.		Abiturienten.			
	Ob.-I.	Unt.-I.	Ob.-II.	Unt.-II.	Ob.-III.	Unt.-III.	IV.	V.	VI.	Summa.	In	W. 1855/56	W. 1856	Es wurden entlassen:	Studiren	
															wo?	was?
Religion kath.....	2	2	2	2	2	2	2	3	3	20	O.-I.	32	28	mit dem	in Berlin...	3 Theol..... 13
Religion ev.....		(2)				(2)		(2)		6	U.-I.	26	26	Zeugnisse	in Breslau.	2 Jura..... 1
Deutsch.....	2	2	2	2	3	3	4	4	4	26	O.-II.	40	38	der Reife	in Posen..	13 Philolog... 1
Polnisch.....	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18	U.-II.	54	52	zu Ostern		Medizin... 2
Latein.....	8	8	10	10	10	10	10	10	10	86	O.-III.	37	42	zu Mich...	17	Naturw.... 1
Griechisch.....	6	6	6	6	6	6	—	—	—	36	U.-III.	55	53			
Hebräisch.....	(2)			(2)	—	—	—	—	—	4	IV.	70	65			
Französisch.....	2	2	2	2	2	2	4	—	—	16	V.	72	73			
Phil. Prop.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	VI.	61	59			
Mathematik.....	4	4	4	4	3	3	3	3	3	31	Summa.	447	469		18	18
Physik.....	2	2	1	1	—	—	—	—	—	6	Dazu					
Naturgeschichte..	—	—	—	—	1	1	—	2	2	6	VII.....	29	33			
Gesch. u. Geogr.	3	3	3	3	3	3	4	2	2	26		476	469			
Kalligraphie.....	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	Darunter:					
Gesang.....				(2)				2	2	6	kath....	455	446			
Zeichnen.....				(2)			2	2	2	8	ev.....	20	22			
Turnen.....				(4)				(4)		8	jüd....	1	1			
Summa.....	40	40	40	40	40	40	35	36	36	347		476	469			

An dem Unterrichte im Hebräischen nahmen nur die künftigen Theologen Theil. — Die allgemeinen Zeichen- und Gesangstunden werden von den geübteren Schülern der mittleren und oberen Klassen besucht. — Die eingeklammerten Stunden liegen ausserhalb der eigentlichen Schulzeit.

4. Zoologicznemu muzeum dał zeszłego roku ówczesny abiturient Kazimierz Chłapowski w podarunku wypchaną wydrę (*Lutra vulgaris* L.), za co mu niniejszém dziękujemy.

5. Zbiór miedziorytów. Dwa od Wysokiego Ministerium gimnazjum w podarunku przesłane miedzioryty, t. j. „Chrześcianie na pielgrzymce,” podług Kaulbacha ryciny „Zburzenie Jerozolimy” i „La Madonna Colonna” podług Rafaela, stanowią początek zbioru miedziorytów.

E. **Wsparcia.** Piąta część uczniów od opłaty szkolnej była uwolnioną. — Sześćdziesięciu uczniów z wyższych klass, którzy mają zamiar poświęcić się teologii, miało w połączonym z gimnazjum ad St. Mar. Magd. alumnacie bezpłatne pomieszczenie; tudzież 11 w Szóldrskich konwikcie. Konwikt Lubrańskich podobnie jedenastu uczniów bezpłatnie utrzymywał. Towarzystwo pomocy naukowej za kilku uczniów dosyłało opłatę szkolną, i płaciło nadto za ich stół, stancją, książki i przyodziewek.

F. **Nagrody.** Celujący uczniowie, zwykle 2—4 z każdej klasy otrzymują w nagrodę za pilność książki, ryciny, mapy jeograficzne lub globy; na których zakupienie przeznaczony jest stały etatowy fundusz z 40 tal. i procenta z funduszu nagrodowego Kamieńskiego, wynoszącego 100 talarów.

G. **Budowa Gimnazjum.** Na dniu 4. Września z. r. rozpoczęta budowa nowego budynku chociaż zwolna, przecie bez przerwy postępuje, tak że nadzieję mieć można, iż przed zimą budynek pod dachem stanie.

I. Ogólny plan nauk od Wielkanocy 1856.

II. Liczba uczniów i abiturjentów.

Przedmioty.	Klasy i godzin ilość.										Uczniowie.		Abiturjenci.			
	I. wyż.	I. niż.	II. wyż.	II. niż.	III. wyż.	III. niż.	IV.	V.	VI.	Summa.	W klasie	Zim. p. 1855/56	Lat. p. 1856.	Opuścili instytut:	Poświęcają się:	
														gdzie?	czemu?	
Religia katol.....	2	2	2	2	2	2	2	3	3	20	I. w.	32	28	z świadectwem dojrzałości: na Wielk.. 1 na Ś. Mich. 17	3 Teologii...	13
Religia ewang....	(2)				(2)			(2)		6	I. n.	26	26	w Berlinie	2 Prawu.....	1
Jęz. Niemiecki...	2	2	2	2	3	3	4	4	4	26	II. w.	40	38	w Wrock..	13 Filologii...	1
Polski.....	2	2	2	2	2	2	2	2	2	18	II. n.	54	52	w Poznan.	Medycynie	2
Łaciński.....	8	8	10	10	10	10	10	10	10	86	III. w.	37	42		Nauk. prz.	1
Grecki.....	6	6	6	6	6	6	—	—	—	36	III. n.	55	53			
Hebrajski...	(2)		(2)		—	—	—	—	—	4	IV.	70	65			
Francuzki...	2	2	2	2	2	2	4	—	—	16	V.	72	70			
Filoz. Propedeut.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	VI.	61	59			
Matematyka.....	4	4	4	4	3	3	3	3	3	31	Summa	447	469	18	18	18
Fizyka.....	2	2	1	1	—	—	—	—	—	6	Do tego					
Hist. naturalna...	—	—	—	—	1	1	—	2	2	6	VII....	29	33			
Hist. pow. i geog.	3	3	3	3	3	3	4	2	2	26	Pomiędzy	476	469			
Kalligrafia.....	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	niemi					
Śpiewy.....	(2)		(2)		—	—	—	2	2	6	kat.....	455	446			
Rysunki.....	(2)		(2)		—	—	2	2	2	8	ewang..	20	22			
Turnieje.....	(4)		(4)		—	—	—	—	—	8	żyd.....	1	1			
Summa.....	40	40	40	40	40	40	35	36	36	347		476	469			

Na lekcye Hebrajskiego języka uczęszczają tylko ci uczniowie, którzy poświęcić się zamyszlają Teologii i Filologii. Na godziny powszechne rysunków i śpiewów chodzą bieglijsi uczniowie średnich i wyższych klass. — Liczby nawiasami zamknięte oznaczają godziny przypadające po za klasą.

III. Vertheilung der Stunden unter die Lehrer im Sommerhalbjahr 1856.

Nr.		Ord.	O. - I.	U. - I.	O. - II.	U. - II.	O. - III.	U. - III.	IV.	V.	VI.	Summa.
1	Dir., Reg. u. Schulrath Dr. Brettner	—	2 Mathem. 2 Mathematik. 2 Physik.	2 Mathem. 2 Mathematik.	—	—	—	—	—	—	—	8
2	Oberlehrer Professor Wannowski	O. - I.	8 Latein. 4 Griech.	2 Latein. 3 Griech.	—	—	—	—	—	—	—	17
3	Oberl. Spiller	—	—	2 Physik.	4 Mathem. 1 Physik.	4 Mathem. 1 Physik. 2 Deutsch.	3 Deutsch.	—	—	—	—	17
4	Oberl. Czarnecki	—	3 Gesch.	3 Gesch.	3 Gesch. 2 Deutsch.	3 Gesch.	—	3 Deutsch.	—	—	—	17
5	Oberl. Schweminski	U. - I.	3 Deutsch.	3 Deutsch. 6 Latein. 3 Griech.	—	—	—	—	—	—	—	15
6	Oberl. Dr. Rymarykiewicz	—	2 Polnisch. 2 Französ.	2 Polnisch. 2 Franz.	2 Polnisch. 2 Franz.	—	3 Gesch.	3 Gesch.	—	—	—	18
7	Rel.-Lehr. u. Regens Dr. Cichowski	—	2 Religion. 2 Hebräisch.	2 Religion. 2 Hebräisch.	2 Religion. 2 Hebräisch.	2 Religion. 2 Hebräisch.	2 Religion.	2 Rel.	—	—	—	16
8	Oberl. Figurski	O. - III.	—	—	—	—	10 Latein. 6 Griech. 2 Polnisch.	2 Polnisch.	—	—	—	20
9	Ord. Gymn.-Lehrer Dr. Steiner	O. - II.	2 Griech.	—	7 Latein. 3 Griech.	3 Latein. 3 Griech.	—	—	—	—	—	18
10	Ord. Gymn.-Lehrer Szulc	U. - III.	—	—	—	—	2 Franz.	10 Latein. 6 Griech. 2 Franz.	—	—	—	20
11	Ord. Gymn.-Lehrer Dr. Ustymowicz	—	—	—	—	—	3 Mathem. 1 Naturg.	3 Mathem. 1 Naturg.	—	3 Rechnen. 2 Naturg.	3 Rechnen. 2 Naturg.	18
12	Ord. Gymn.-Lehrer Węclewski	U. - II	—	—	—	7 Latein. 3 Griech. 2 Franz. 2 Polnisch.	—	—	4 Franz.	—	—	18
13	Ord. Gymn.-Lehrer Laskowski	V.	—	—	—	—	—	—	4 Deutsch.	10 Latein. 4 Deutsch. 2 Polnisch.	—	20
14	Zeichn.-Lehr. Schön	—	—	—	2 Zeichnen. 2 Gesang.	—	—	—	2 Zeichnen.	2 Kalligr. 2 Zeichnen. 2 Gesang.	2 Kalligr. 2 Zeichnen. 2 Gesang.	18
15	Gymn.-Lehr. v. Przyborowski	IV.	—	—	3 Latein. 3 Griech.	—	—	—	10 Latein. 2 Polnisch.	—	—	18
16	Gymn.-Lehr. Dr. Wituski	VI.	—	—	—	—	—	—	4 Gesch. u. Geogr. 3 Mathem.	—	10 Latein. 4 Deutsch.	21
17	2. Rel.-Lehr. u. Subregens Gimziecki	—	—	—	—	—	—	—	2 Rel.	3 Religion. 2 Geogr.	3 Religion. 2 Polnisch. 2 Geogr.	14
18	Ev. Rel.-Lehr. Prediger Schönborn	—	—	2 Religion.	—	—	2 Religion.	—	—	2 Religion.	—	6

III. Podział lekcyi pomiędzy nauczycieli w latowym półroczu 1856.

№		Ord.	I. wyższ.	I. niższ.	II. wyższ.	II. niższ.	III. wyższ.	III. niższ.	IV.	V.	VI.	Sum- ma.
1	Dyr., Reg. i szkolny Radz. Dr. <i>Brettner</i>	—	2 Matem. 2 Fizyk.	2 Matem. 2 Matematyk.	—	—	—	—	—	—	—	8
2	Naucz. wyższ. Prof. <i>Wannowski</i>	I. w.	8 Łacin. 4 Greck.	2 Łacin. 3 Greck.	—	—	—	—	—	—	—	17
3	Naucz. wyż. <i>Spiller</i>	—	—	2 Fizyk.	4 Matem. 1 Fizyk.	4 Matem. 2 Niemieck.	3 Niemieck.	—	—	—	—	17
4	Naucz. wyż. <i>Czarnecki</i>	—	3 Histor.	3 Histor.	3 Histor. 2 Niemieck.	3 Histor.	—	3 Niemieck.	—	—	—	17
5	Naucz. wyż. <i>Schwe- minski</i>	I. n.	3 Niemieck.	3 Niemieck. 6 Łacin. 3 Greck.	—	—	—	—	—	—	—	15
6	Naucz. wyż. Dr. <i>Ry- markiewicz</i>	—	2 Polsk. 2 Francuzk.	2 Polsk. 2 Francuzk.	2 Polsk. 2 Francuzk.	—	3 Histor.	3 Histor.	—	—	—	18
7	Naucz. relig. i regens Dr. <i>Cichowski</i>	—	2 Relig. 2 Hebrajsk.	2 Relig. 2 Hebrajsk.	2 Relig. 2 Hebrajsk.	2 Relig.	2 Relig.	—	—	—	—	16
8	Naucz. wyż. <i>Figurski</i>	III. w.	—	—	—	—	10 Łacin. 6 Greck. 2 Polsk.	2 Polsk.	—	—	—	20
9	Naucz. gimnazyalny Dr. <i>Steiner</i>	II. w.	2 Greck.	—	7 Łacin. 3 Greck.	3 Łacin. 3 Greck.	—	—	—	—	—	18
10	Naucz. gimnazyalny <i>Szule</i>	III. n.	—	—	—	—	2 Francuzk.	10 Łacin. 6 Greck. 2 Francuzk.	—	—	—	20
11	Naucz. gimnazyalny Dr. <i>Ustymowicz</i>	—	—	—	—	—	3 Matem. 1 Hist. nat.	3 Matem. 1 Hist. nat.	—	3 Rachunk. 2 Hist. nat.	3 Rachunk. 2 Hist. nat.	18
12	Naucz. gimnazyalny <i>Węclewski</i>	II. n.	—	—	—	7 Łacin. 3 Greck. 2 Francuzk. 2 Polsk.	—	—	4 Francuzk.	—	—	18
13	Naucz. gimnazyalny <i>Laskowski</i>	V.	—	—	—	—	—	—	4 Niemieck.	10 Łacin. 4 Niemieck. 2 Polsk.	—	20
14	Naucz. rysunk. i śpie- wów <i>Schoen</i>	—	—	—	2 Rysunk. 2 Śpiew.	—	—	—	2 Rysunk.	2 Kalligr. 2 Rysunk. 2 Śpiew.	2 Kalligr. 2 Rysunk. 2 Śpiew.	18
15	Naucz. gimnazyalny <i>Przyborowski</i>	IV.	—	—	3 Łacin. 3 Greck.	—	—	—	10 Łacin. 2 Polsk.	—	—	18
16	Naucz. gimnazyalny Dr. <i>Wituski</i>	VI.	—	—	—	—	—	—	4 Histor. i Geogr. 3 Matem.	—	10 Łacin. 4 Niemieck.	21
17	II. naucz. rel. i vicere- gens <i>Gimzicki</i>	—	—	—	—	—	—	—	2 Relig.	3 Relig. 2 Geogr.	3 Relig. 2 Polsk. 2 Geogr.	14
18	Naucz. rel. ew. past. <i>Schoenborn</i>	—	—	2 Relig.	—	—	—	2 Relig.	—	2 Relig.	—	6

V. Ordnung der öffentlichen Prüfung.

Montag den 29. September.

SEXTA von 8—9 Uhr. Religion: *Gimzicki*. — Latein: Dr. *Wituski*.

Hierauf Vorträge der Sextaner:

Anton Żuchowski: Der Bauer und sein Sohn, von Gellert.

Bronisl. Cybichowski: Wzgórek pożegnania, von Bohd. Zaleski.

QUINTA von 9—10 Uhr. Rechnen: Dr. *Ustymowicz*. — Latein: *Laskowski*.

Hierauf Vorträge der Quintaner:

Sigismund Celichowski: Der gelähmte Kranich, von Kleist.

Matthias Gąsiorowski: Pielgrzym, von Zaleski.

QUARTA von 10—11 Uhr. Mathematik: Dr. *Wituski*. — Latein: v. *Przyborowski*.

Hierauf Vorträge der Quartaner:

Wladislaus Chotkowski: Die Tabakspfeife, von Pfefferl.

Heinrich Zabłocki: Pożegnanie, von Lenartowicz.

Stanislaus Rożnowski: La mort de Jeanne d'Arc, p. C. Delavigne.

Nach der Prüfung jeder der drei unteren Klassen wird der Director die Prämien vertheilen und die Namen der nach der höheren Klasse versetzten Schüler verlesen. Darauf findet in dem Klassenzimmer die Austheilung der Zeugnisse durch den betreffenden Ordinarius statt.

UNTER- und OBER-TERTIA von 11—12 Uhr. Griechisch: *Szule*. — Geschichte: Dr. *Rymarkiewicz*. — Latein: *Figurski*.

Hierauf Vorträge:

des Unter-Tertianer Roman Szymański: Janusz Bieniawski, v. J. B. Zaleski und

des Ober-Tertianer Joseph Schmarse: Des Sapieha Rache, von Gaudy.

UNTER-SECUNDA von 2—2½ Uhr. Religion: Dr. *Cichowski*. — Latein: *Węclewski*.

Hierauf Vortrag der Unter-Secundaner:

Paul Treplin und Michael Matecki: Monolog und Dialog aus Wallensteins Tod, von Schiller, 4. Aufz. und 2. Auftr.

OBER-SECUNDA von 2½—3½ Uhr. Griechisch: Dr. *Steiner*. — Geschichte: *Czarnecki*.

Hierauf Vortrag des Ober-Secundaner:

Wacław Neustupp: Mazeppa, von Victor Hugo.

UNTER-PRIMA von 3½—4½ Uhr. Physik: *Spiller*. — Deutsche Literatur: *Schweminski*.

OBER-PRIMA von 4½—5 Uhr. Latein: *Wannowski*. — Mathematik: Dir. Dr. *Brettner*.

Dienstag den 30. September

beginnt um 9 Uhr Vormittags die Schulfeierlichkeit, welche in folgender Ordnung stattfinden wird:

- 1) Gesang.
- 2) Lateinische Rede des Abiturienten Anton Andrzejewicz: Quanti existimatio hominum nobis sit aestimanda, inquiratur.
- 3) Deutsche Rede des Abiturienten Ludwig Rohden: Über den Einfluss der Naturbeobachtung auf Charakter und Gemüth.
- 4) Polnische Rede des Abiturienten Maximilian Dalkowski: O życiu i pismach Adama Mickiewicza.

V. Porządek popisu publicznego.

W Poniedziałek dnia 29. Września.

KLASSA VI. *od 8—9. Religia: Gimzicki. — Łaciński język: Dr. Wituski.*

Poczém deklamować będą uczniowie kl. VI.:

Anton Żuchowski: Der Bauer und sein Sohn, Gellerta.

Bronisław Cybichowski: Wzgórek pożegnania, Bohdana Zaleskiego.

KLASSA V. *od 9—10. Rachunki: Dr. Ustymowicz. — Język łaciński: Laskowski.*

Poczém deklamować będą uczniowie kl. V.:

Zygmunt Celichowski: Der gelähmte Kranich, Kleista.

Maciej Gąsiorowski: Pielgrzym, Zaleskiego.

KLASSA IV. *od 10—11. Matematyka: Dr. Wituski. — Język łaciński: Przyborowski.*

Poczém deklamować będą uczniowie kl. IV.:

Władysław Chotkowski: Die Tabackspfeife, Pfeffela.

Henryk Zabłocki: Pożegnanie: Lenartowicza.

Stanisław Rożnowski: La mort de Jeanne d'Arc, C. Delavigne.

Po odbytym popisie każdój z trzech niższych klass Dyrektor rozda nagrody i odczyta nazwiska uczniów do wyższej klasy przesadzonych. Poczém w klassach Ordynaryusze uczniom wręczą świadectwa.

KLASSA III. *wyższa i niższa od 11—12. Grecki język: Szulc. — Historya powsz.: Dr. Ry-markiewicz. — Język łaciński: Figurski.*

Poczém deklamować będą uczniowie tych klass:

Roman Szymański z kl. III. n.: Janusz Bieniawski, Zaleskiego.

Józef Schmarse z kl. III w.: Des Sapieha Rache, Gaudego.

KLASSA II. *niższa od 2—2½. Religia: Dr. Cichowski. — Język łaciński: Węclewski.*

Poczém deklamować będą uczniowie kl. II. n.:

Paweł Treplin i Michał Matecki: Monolog i Dialog z dramatu Schillera
Wallensteins Tod, 4. Akt, 1. i 2. Scena.

KLASSA II. *wyższa od 2½—3½. Język grecki: Dr. Steiner. — Historya powsz.: Czarnecki.*

Poczém deklamować będzie uczeń téj klasy:

Wacław Neustupp: Mazeppa, Wiktora Hugo.

KLASSA I. *niższa od 3½—4½. Fizyka: Spiller. — Niem. liter. Schweminski.*

KLASSA I. *wyższa od 4—5. Język łaciński: Wannowski. — Matematyka: Dyr. Dr. Brettner.*

We Wtorek dnia 30. Września.

poczyna się o godzinie 9. rano uroczystość zakończenia roku szkolnego, która się w następującym porządku odbędzie:

- 1) Śpiew.
- 2) Mowa w łacińskim języku abiturienta Antoniego Andrzejewicza: Quanti existimatio hominum nobis sit aestimanda, inquiratur.
- 3) Mowa w niemieckim języku abiturienta Ludwika Rohden: Über den Einfluss der Naturbetrachtung auf Charakter und Gemüth.
- 4) Mowa w polskim języku abiturienta Maksymiliana Dalkowskiego: O życiu i pi-smach Adama Mickiewicza.

5) Gesang.

6) Vertheilung der Prämien und Bekanntmachung der Promotion in den oberen Klassen sowie Entlassung der Abiturienten durch den Director.

7) Gesang.

Nach der Feierlichkeit werden den Schülern der drei oberen Klassen von den Ordinarien die Zeugnisse eingehändigt werden.

Zur Beachtung in Bezug auf das künftige Schuljahr.

Die neu aufzunehmenden Schüler haben bei ihrer Anmeldung einen Taufschein, einen Impfschein und ein Zeugniß über den zuletzt erhaltenen Unterricht vorzulegen. Die Anmeldung und Prüfung der Schüler aus der Stadt Posen findet Sonnabend den 11. October, dagegen die der auswärtigen Schüler erst Montag den 13. October statt. Dienstag den 14. October wird das neue Schuljahr mit Gottesdienst um 9 Uhr in der Pfarrkirche eröffnet.

Besonderer Aufmerksamkeit werden Ältern und Vormündern folgende Bestimmungen empfohlen:

- 1) Von denjenigen gegenwärtigen Schülern, welche beim Beginn des neuen Schuljahres, den 14. October, sich Vormittags nicht in ihren Klassen eingefunden haben, wird, wenn sie ihre, durch wichtige Gründe veranlasste spätere Zurückkunft nicht vorher dem Director angezeigt haben, angenommen, dass sie die Anstalt verlassen haben. Eine Annahme derselben könnte nur dann noch erfolgen, wenn die für jede Klasse bestimmte feste Zahl von Schülern — VI und V 70, IV 60, sonst 50 — durch die neu aufgenommenen noch nicht erreicht wäre.
- 2) Knaben, welche das 12. Jahr vollendet haben, können nach Sexta nur dann aufgenommen werden, wenn nicht durch jüngere Knaben schon die für diese Klasse bestimmte Normalzahl erreicht ist; dasselbe gilt für Quinta und Quarta in Bezug auf Knaben, die das 13. und resp. 14. Jahr erreicht haben.
- 3) Von einem nach Sexta aufzunehmenden Knaben werden besonders folgende Kenntnisse mit Strenge gefordert: Bekanntschaft mit den Lehren des Elementar-Katechismus; geläufiges und logisch-richtiges Lesen in polnischer, sowie geläufiges und wenigstens mechanisch-richtiges Lesen in deutscher Druckschrift; Vermeidung grober orthographischer Fehler beim Dictiren in deutscher, besonders aber in polnischer Sprache; Geläufigkeit in den vier Species mit unbenannten ganzen Zahlen.
- 4) Von einem nach Septima aufzunehmenden Knaben werden gefordert: wenigstens mechanisch-richtiges Lesen in beiden Landessprachen, besonders in der polnischen; Befähigung kurze Sätze in beiden Sprachen in leserlicher Handschrift niederzuschreiben; Bekanntschaft mit der Addition und Subtraction in unbenannten ganzen Zahlen und mit dem Einmaleins.

Dr. Brettner.

Director.

5) Śpiew.

6) Rozdzielanie nagród i ogłoszenie promocyi w wyższych klassach, jako téż pożegnanie abiturjentów przez Dyrektora.

7) Śpiew.

Po zakończeniu uroczystości ordynaryusze wręczą uczniom klass wyższych świadectwa.

Uwiedomienie dotyczące przyszedłego roku szkolnego.

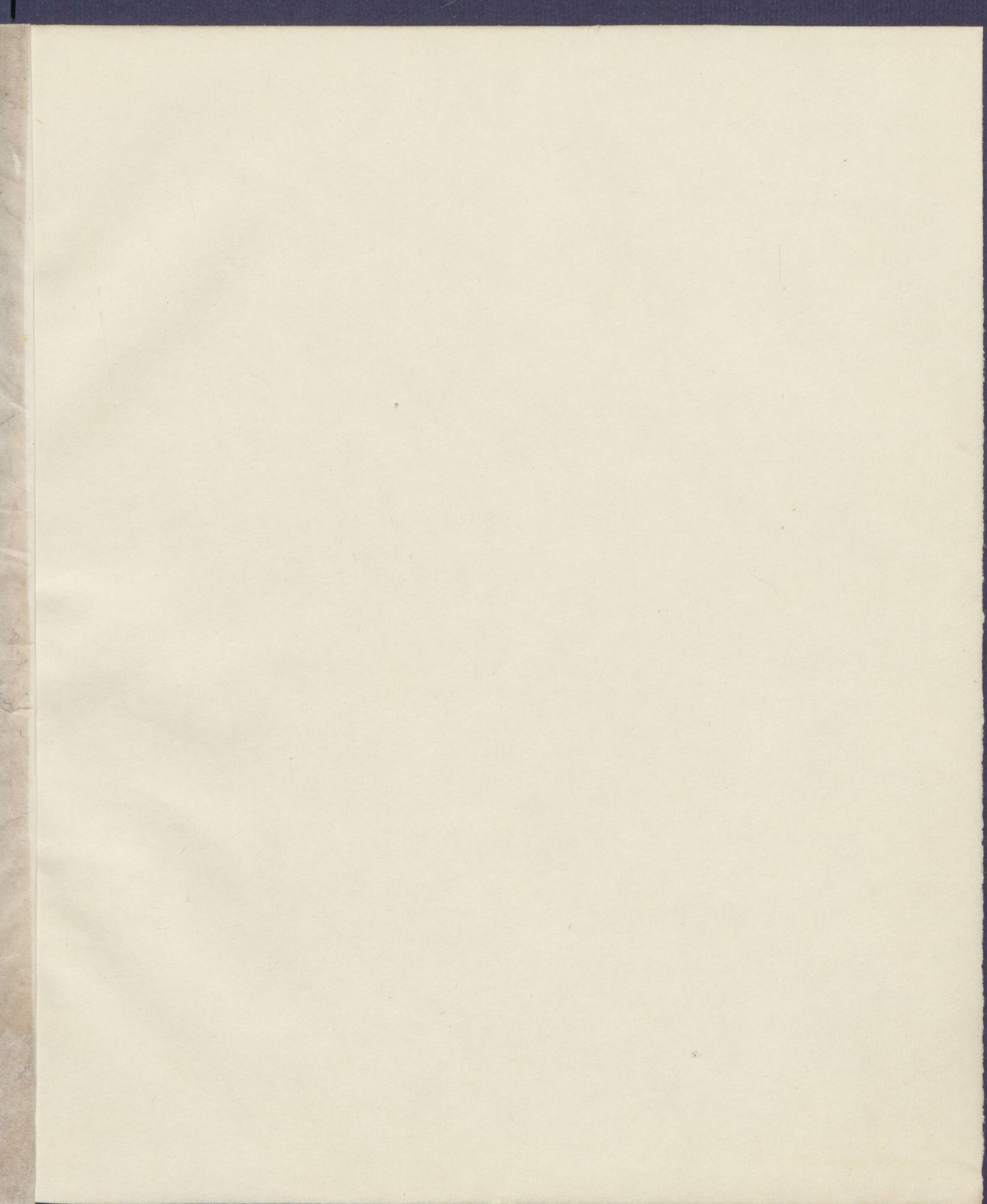
Uczniowie nowi zgłaszając się do egzaminu winni, mieć z sobą metrykę, świadectwo szczepionej ospy, i zaświadczenie z nauk w ostatnim czasie pobieranych. Uczniowie z miasta Poznania będą egzaminowani w Sobotę dnia 11. Października; zamiejscowi zaś uczniowie dopiero w Poniedziałek, dnia 13. Października. We Wtorek dnia 14. Października rozpocznie się nowy rok szkolny nabożeństwem o godzinie 9. z rana w kościele pojezuickim.

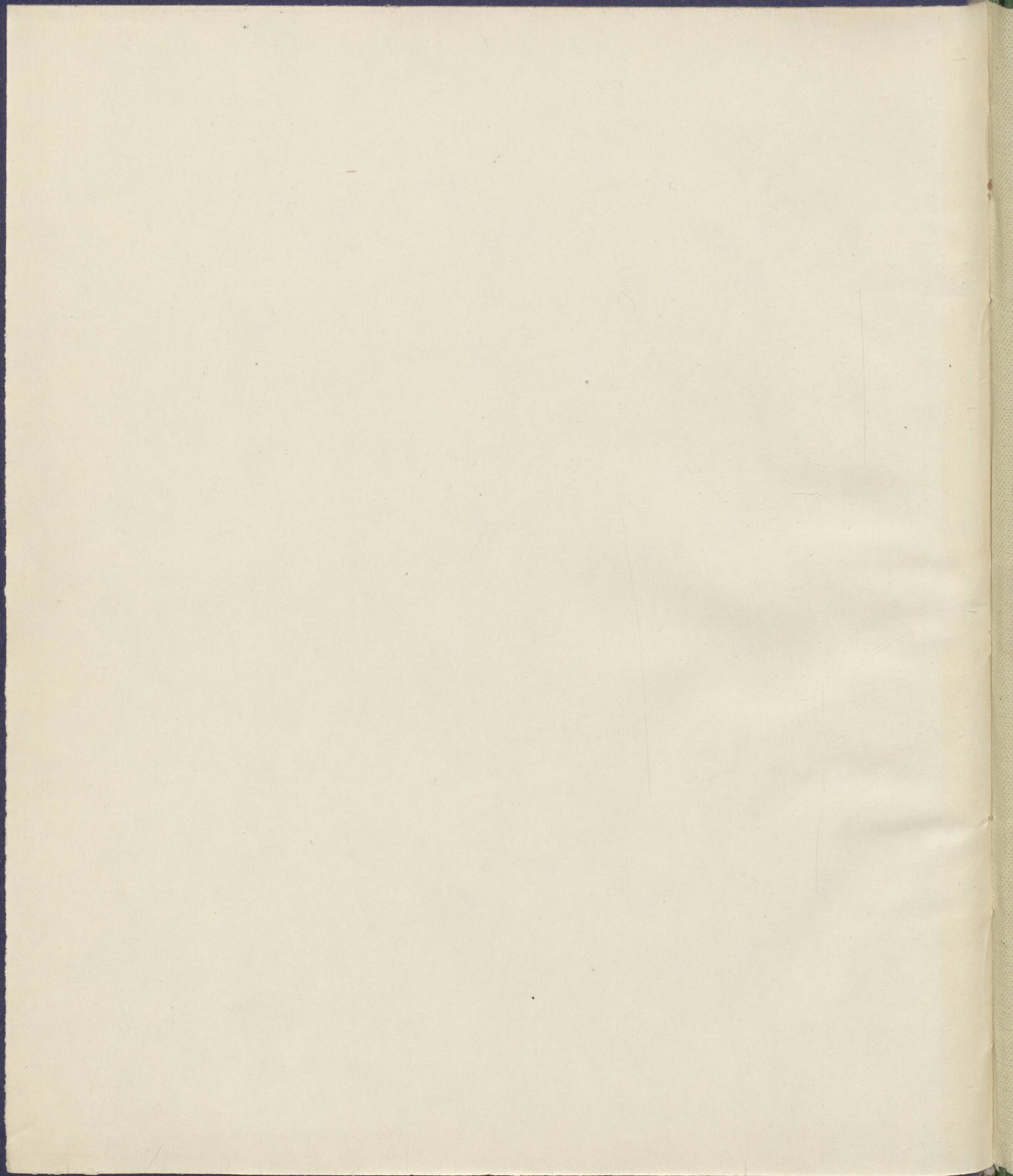
Szczególniej zwraca się uwagę rodziców i opiekunów na następne rozporządzenia:

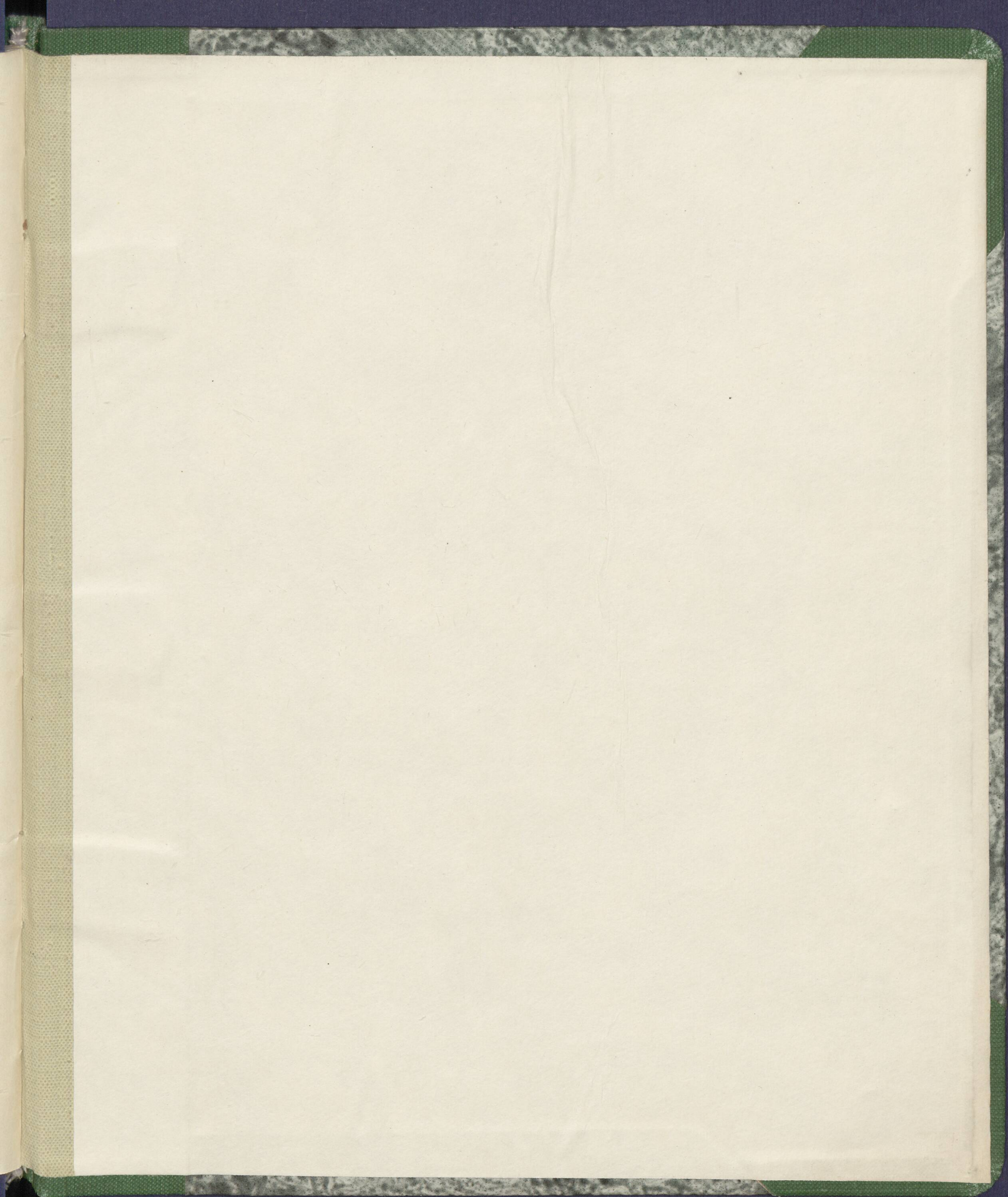
- 1) Jeżeli z uczniów obecnie w instytucie będących ci, którzy przy rozpoczęciu nowego roku szkolnego, t. j. 14. Października, do klass swych nie powrócą, o powodach opóźnienia swego uzasadnionego poprzednio Dyrektora nie zawiadomią, przyjmie się, że instytut opuścili. Później przyjęci by być mogli w takim tylko razie, gdyby liczba uczniów dla klasy każdej przeznaczona (dla kl. VI i V 70, IV, 60, przedtém 50) nie była jeszcze dopełnioną przez nowo przyjętych.
- 2) Chłopczy, mający lat 12 skończonych, do klasy VI. wtenczas tylko będą przyjęci, jeżeli ilość uczniów młodszych nie dosięgnie liczby dla téj klasy przeznaczonej. Tudzież do kl. V. i IV. pod tym samym warunkiem przyjmie się tylko chłopców, którzy skończyli rok 13. resp. 14. życia.
- 3) Od chłopca, który chce być przyjęty do kl. VI, żąda się koniecznie, aby dokładnie był obeznany z naukami elementarnego katechizmu; biegle i loicznie-dobrze czytał po polsku, jako téż biegle i przynajmniej mechanicznie-dobrze po niemiecku, aby pisał bez błędów ortograficznych po niemiecku, a mianowicie po polsku — i dokładnie umiał cztery działania z ilościami nieoznaczonemi.
- 4) Od chłopca, który chce być przyjęty do klasy VII. żąda się, aby przynajmniej czytał mechanicznie-dobrze w obudwóch językach krajowych, mianowicie w polskim; aby umiał krótkie zdania w obudwóch językach czytelnie napisać i znał dodawanie i odciąganie liczbami całemi nieoznaczonemi i tablicę mnożenia.

Dr. Brettner,

Dyrektor.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU AMW POZNANIU

155354